

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Година XXIII — Број 499
Субота, 22. јул 1961.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

НАЈКРАЋА УЛИЦА НА СВЕТУ

Ри д' Дегре у Паризу свакако је најкраћа улица на свету. Читава улица састоји се од 14 степеника. У њој нема кућа за становање, прозора и радњи, кроз њу не може да прође ни једно возило, а ипак улица има своје име и забележена је под њим у водичу кроз Париз.

ЈЕДИНА ТРОГЛАВА СТАТУА

У италијанском граду Полицију налази се једина у свету статуа с три главе. Статуа представља богињу Минерву коју су поштовали као заштитницу науке и уметности, женског ручног рада и градова. Овој римској богињи били су посвећени змија, сова и петар.

ДА БОГОВИ НЕ БУДУ ЗАВИДЉИВИ

Цезаров наследник Гај Јулије Цезар Октавијан, император римски (63. године пре наше ере до 14. наше ере), једног дана у свакој години облачио је рите и ишао улицама просећи милостињу. Цар се претварао у просјак да „богови не би постали завидљиви и љубоморни на његову моћ и богатство“.

РАТ ЗБОГ УВА

Због ува једног Енглеца, неког капетана Роберта Џенкинса, које му је откинуо један шпански официр, Енглеца је ступила у рат против Шпаније. Овај рат, познат под именом „рат Џенкинсовог ува“ трајао је три године (1739-1742).

У ОВОМ БРОЈУ:

У ВРТЛОГУ СМРТИ —
ФАТИМА — ОТКУД НОВИ
СВЕТСКИ РЕКОРДИ —
У СЛИЦИ И РЕЧИ —
ВЕСТИ И ЗАНИМЉИВОСТИ
ИЗ ЦЕЛОГ СВЕТА

ФЛАШ ГОРДОН

ОВО ЈЕ ТВОЈ ПРВИ ДАН
ВАН ПОСТЕЛБЕ!
НЕ ЗАМАРАЈ СЕ!

СЕДИТЕ ТУ! МОЖЕТЕ
ДА ГЛЕДАТЕ СНИМАЊЕ
СЛЕДЕЋЕ СЦЕНЕ!

ТРИ КАМЕРЕ... РАД
СВАКЕ КОНТРОЛИШЕ СЕ
СА ЈЕДНОГ МЕСТА... ХЕЈ!
КАМЕРА 2 НЕ СНИМА!

ЧЕЛИЧНИ КАБЛ
ОД 5 САНТИМЕТАРА
ДЕВАДИНЕ... ПРЕГРИЖЕН!

КАБЛ ЈЕ ПРЕГРИЖЕН!

КАКО СЕ ТО МОГЛО ДОГОДИТИ?

ДА НИЈЕ НЕКО ОД ПОСАДЕ ХТЕО
ДА СЕ НАШАЛИ СА СНИМАТЕЉИМА?

ХЕЈ! ДА НАС ТИ ТО НЕ ОПТУЖУЈЕШ ЗА САМОТАЖУ?

ИНИ ТАМО СЕ НЕШТО КРЕЊЕ... НЕШТО ЖИВО!

МОРА ДА СЕ НАШОЈ ЗВЕЗДИ САМО ПРИСЛИНИЛО ДА НЕШТО ВИДИ!

ЈАСНО! ОБДАЈЕ ЈЕ ВАЗДУХ СМРЗНУТ ВЕК МИЛИОН ГОДИНА!

ПУКОШЕ МИ ДЕЗА! КОПАМО СНЕГ, ТОПИМО ГА ДА БИСМО ДОБИЛИ КИСЕОНИК... ДИШЕМО КИСЕОНИК ДА БИСМО МОГЛИ ДА КОПАМО СНЕГ! ЧОВЕК ПРОСТО ПОЖЕЛИ ДА ВИШЕ НЕ ДИШЕ!

ХЕЈ! ПОГЛЕДАЈ!

ЖИВОТИЊА, СЛИЧНА КИПУ КОЈИ СМО НАШЛИ! МОРА ДА СЕ СМРЗЛА ПРЕ МИЛИОН ГОДИНА!

НИЈЕ МОГУЌНО ПОЧЕЛА ЈЕ ДА СЕ КРЕЊЕ!

ООХ! УЗЕЛА МЕ! КРОЗ МЕТАЛНУ РУКАВИЦУ!

ПОГЛЕДАЈ! КРАЈ ТОПИОНИЦЕ, КОЛИКО ИХ ЈЕ ИЗЛАЗЕ ИЗ СНЕГА!

ФАТИМА

Веш нам се губе из сећања трагови стопа по пешчаном динама Синаја и хиљаде километара колотрага у вечно жедној, посној и врелој пустињи... Заборавља се и врело синајско сунце и топли пустињски ветар који ће полако затрпати песком све трагове наших стопа...

Али ће штошта, ипак, остати трајно у нама, као успомена и сазнање који живе вечно, сазнање о квалитетима људи који се рађају на том врелом афричком тлу.

Данас сам први пут чуо њено име. Зове се Фатима. Њено детињство није било нимало безбрижно. Тек што се родила — вероватно у некој ували између две дине —

а њој и њеној мајци, која је, као и све мајке на свету, држала у наручју и дојила своје дете, запретили су рафали... Њој, малој Фатими, која је имала само једну жељу — да живи и да одолева пустињи као што су то столетима чинили њени преци — наједном је запретила смрт...

Јуриш насилника је прошао. Остала су само, ту и тамо, поједина згаришта, која сваког пролазника подсећају на оно што је било. Међу таквим обележјима недавне прошлости стоји и она, петогодишња девојчица Фатима која је, у неку руку, жива историја, свега оног

што се ту дешавало пре неколико година.

Чим смо стигли у један од водних логора Одрета ЈНА у саставу међународних снага на Синају, чули смо причу о Фатими. Она је већ постала добар зналац сваког нашег војника. И много више од тога — прави пријатељ. Она је, рекоше, сведок свих збивања у том логору: сећа се имена наших старешина, па и многих војника који су ту бледи... А то, безмало значи: имена већине припадника Одрета, јер се јединице смењују по свим водним логорима на граници. Онима која је није могла сама да упозна чула је од других, тако да о свакоме ипак, прича као прави искусан човек, очевидац свих доживљаја.

...Чим смо јој се приближили — пружица је руку да се поздравимо и на чистом нашем језику узвикнула:

— О, здраво друже, колико ћеш остати овде?

То, што тако лепо говори нашим језиком, није нас нарочито изненадило. Јер много деца на Синају, и не само она, добро говоре нашим језиком. Оно чиме Фатима о сваја — то је њена посебна љупкост, непосредност и познавање неких догађаја из блиске прошлости. Управо: она је мала енциклопедија.

Иако тек рођена у време догађаја из 1956, она нам је са нарочитим заносом, својственим човеку тог поднебља, причала о њима.

— Ено, друже, онуда су наишли тенкови — показивала је ручицом ка ували куда

су, стварно, агресори наспули...

Фатима нам је причавала „операцијски дневник“ из тих дана. Испричала нам је и малу историју нашег водног логора у Ел Кусеими, и они који то знају тврде: тако је заиста било.

Било је време доручку. Војници су, по обичају и устаљеном реду, донели Фатими и њеним друговима њихово редовно следовање. И док су остала деца, чим су добила храну почела да једу, Фатима је затражила чашу воде. Помислили смо — жедна је.

Али кад је војник донео воду, она је пружица ручице — да их опере.

За нашег човека у томе нема ничег необичног. Штавише, то је сасвим природна потреба и појава. Али за оно синајско поднебље, за навике тих људи — то је до те мере неубичајено да таква појединост изгледа занимљивија од њеног „памћења“ доживљаја која сама и није доживела.

После доручка нам је пришла, и поново упитала:

— А имаш ли ти, друже, девојчицу?

— Имам — одговорио сам.

— А да ли твоја девојчица иде у школу?

— Иде, — рекао сам кратко — јер је Фатима навела причу на тему о којој човек, који има децу, нерадо размишља на пртинама синајским.

— Е, видиш — опет ће она — и ја бих водела да учим... Учини нам се да није имала снаге да доврши своју мисао. Али, ипак, добро смо је разумели.

— А сада умем да пишем — рече радосна што може још нечим да нас заинтересује, па живну, скочи, узе комадић дрвета и поче њиме да црта слова по утабаном песку.

— Знам писати. Ево погледај — понови и лепим крупним, штампаним словима исписа име: ТИТО

А то је и једина реч коју она зна да напише, и то само — на нашем језику.

Храброст и присебност двојнице дечака

Готово сва француска штампа пише о необичној одважности и присебности двојнице дечака из градића Бреја на Сене.

Десетогодишњи ђачић Мишел Доре и његов деветогодишњи друг Жак Сержан забављали су се пре неколико дана на обали Сене пуштањем змаја од хартије. Одједном, усред надметања који ће „змај“ да се вине више у небо, чули су врисак а затим угледали како је нека старија жена пала у Сену и почела да се дави.

Оба малишана су полетела низ стрму обалу, са које је несрећна жена пала у воду случајно се оклизнувши, и прибрано као одрасли људи одвезали један рибарски чамац и завеслали према дављеници. Стигли су до ње у последњем тренутку, дохватили је за руку и, иако слабаши, почели да је извлаче из воде. Случај је хтео да у том часу нигде у близини није било никога да им притекне у помоћ. Дечаци су успевали да јој одржавају главу над водом, а онда су, ризикујући да чамац преврну, свом снагом стали да је вуку из таласа. Успели су најзад да је некако претумбају и положе у чамац. Завеслали су према обали брзо јер се чамац почео нагло да пуни водом.

Тек на обали су им прискочила два пролазника: изнели су жену из чамца и указали јој прву помоћ. А мали спасиоци иако мокри до коже отрчали су за својим змајевима који су им већ одлетели далеко.

Ripley's Веровали или не!

ЗАРОБИО 6 ИНДИЈАНАЦА ПОМОЋУ ДРВЕНОГ МАЂА

ЏОЗЕФА ВЕЈЕРА, ДРВОСЕЧУ ИЗ АУСТРИЈЕ, ИЗНЕЧАДА ЈЕ НАПАДА ГРУПУ ОД 6 ИНДИЈАНАЦА У ТРЕНУТКУ КАД ЈЕ ЦЕПАО ЈЕДНО СТАБЛО. ОН ЈЕ УСПЕО ДА ИХ ПРИВОДИ ДА ГА НЕ УБИЈУ ДОК НЕ ЗАВРШИ ПОДАО. ДА БИ УБРЗАЛИ РАД, ОНИ СУ ОДЛОЖИЛИ ОРУЖЈЕ И СТАВИЛИ ПРСТЕ У ПРОЦЕП КОЈИ ЈЕ ВЕЈЕР НАЧИНИО ГВОЗДЕНИМ КЛИНОМ. ВЕЈЕР ЈЕ ЈЕДНИМ УДАРЦЕМ ИЗБИО КЛИН И ИНДИЈАНЦИ Нису више могли да ослободе руке

© 1960, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ЗЕМБОРАДНИЦИ

У ОКОЛИНИ ХАМБЕРГТОНА У ЕНГЛЕСКОЈ, СМАТРАЈУ СВРАКУ КАО ПРЕДЗНАК НЕСРЕКЕ И ВЕРУЈУ ДА МОГУ ИЗБЕКИ АКО ПТИЦИ УКАЗУЈУ ПОШТОВАЊЕ. ЗБОГ ТОГА ОНИ СВАКУ СВРАКУ ПОЗДРАВЉАЈУ СКИДАЊЕМ КАПЕ

ПУЖ СЕ КРЕКЕ БРЗИНОМ ОД 1,5 КИЛОМЕТРА МЕ - СЕЧНО

МАЈОРИ

У ТУРКЕОЈ КОЊИЦИ НОСИЛИ СУ У 16. ВЕКУ КАО ОЗНАКУ СВОГ ЧИНА ПУЊЕНОГ ТИГРА ПРЕБАЧЕНОГ ПРЕКО РАМЕНА

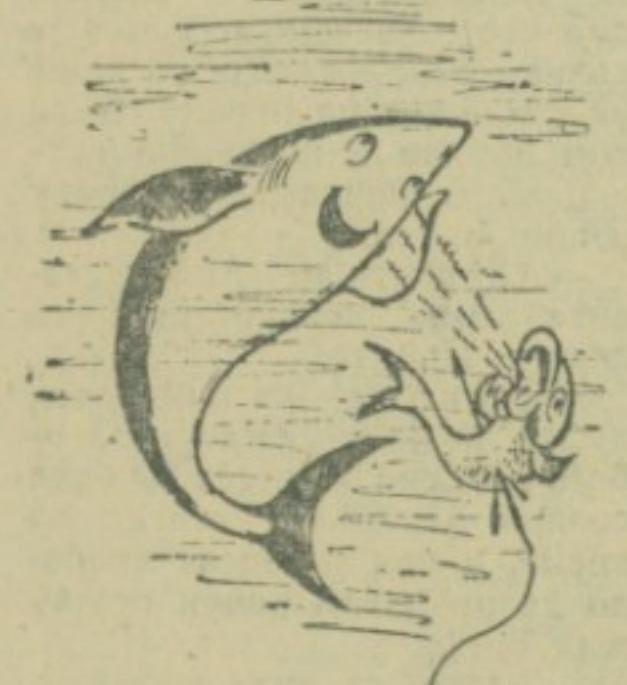
ЕСКОРИЈАЛ, ЧУВЕНИ ДВОРАЦ У ШПАНИЈИ, ИМА 3.000 ОДАЈА, 2.673 ПРОЗОРА И 160 КИЛОМЕТАРА ХОДНИКА. КЛУЧЕВИ ЗА 12.000 ВРАТА, КОЛИКО ИХ У ДВОРЦУ ИМА, УКУПНО СУ ТЕШКИ 5.000 КИЛОГРАМА

САВРШЕН ЈЕЗИК

АЗБУКА ЈЕЗИКА ДЕВАНГАРИ КОЈИ СЕ УПОТРЕЂУЈА У ИНДИЈИ. НАЈОДВРШЕНИЈА ЈЕ НА СВЕТУ ПОМОЋУ ГЕНА 52 СЛОВА И 18 СЛОВНИХ КОМБИНАЦИЈА МОЖЕ СЕ ИЗРАЗИТИ СВАКИ ЗВУК КОЈИ ЧОВЕК УМЕ МОГУ ДА ПРОИЗВЕДУ

СЛУХ КОД АЈКУЛА

Биогеним шумовима ихтиолози и физичари називају разне звуке што их одају рибе. Експедиција италијанског научника Фолка Квизичија извршила је 1952. године у водама Црвеног мора читав низ занимљивих опита. Једна појава код ајкула дуго је за њега била загонетка: како се ови морски разбојници чећу после неколико секунди чећаве на месту где је нека риба била рањена или убијена? Ајкуле нису могле видети убијену рибу на већем растојању јер је прозрачност воде у о-

вом мору незнатна. Поред тога, ајкуле није могао домамити ни задах крви јер се он кроз воду не простире тако брзо.

Остало је једно: претпоставка да ајкуле чују „јаук“ рањених риба. Убрзо су се научници уверили у тачност свог мишљења. Један од учесника експедиције који се налазио на дубини од 12 метара неочекивано је приметио групу од шест крупних риба — туна — од којих је свака била тешка бар по 50 килограма и које су пливале право на њега. Да би спречио „судар“ подигао је своју подводну пушку. Тај његов нагли покрет очигледно је уплашио туне, јер су се пражакнуле, окренуле и стаје брзо да се удаљавају на исти начин на који покушавају да побегну и рањене рибе. Неколико тренутака после тога на месту сусрета научника и риба стигле су и три ајкуле. Научници су чврсто убеђени да су ајкуле чуле „крике“ уплашених туна и да су похитале надајући се лаком плену.

САМО ПРИЧА

„Само је прича“, пише лондонски „Тајмс“, „да Немци раде више него други. Чинџемице не говоре у прилог ове“.

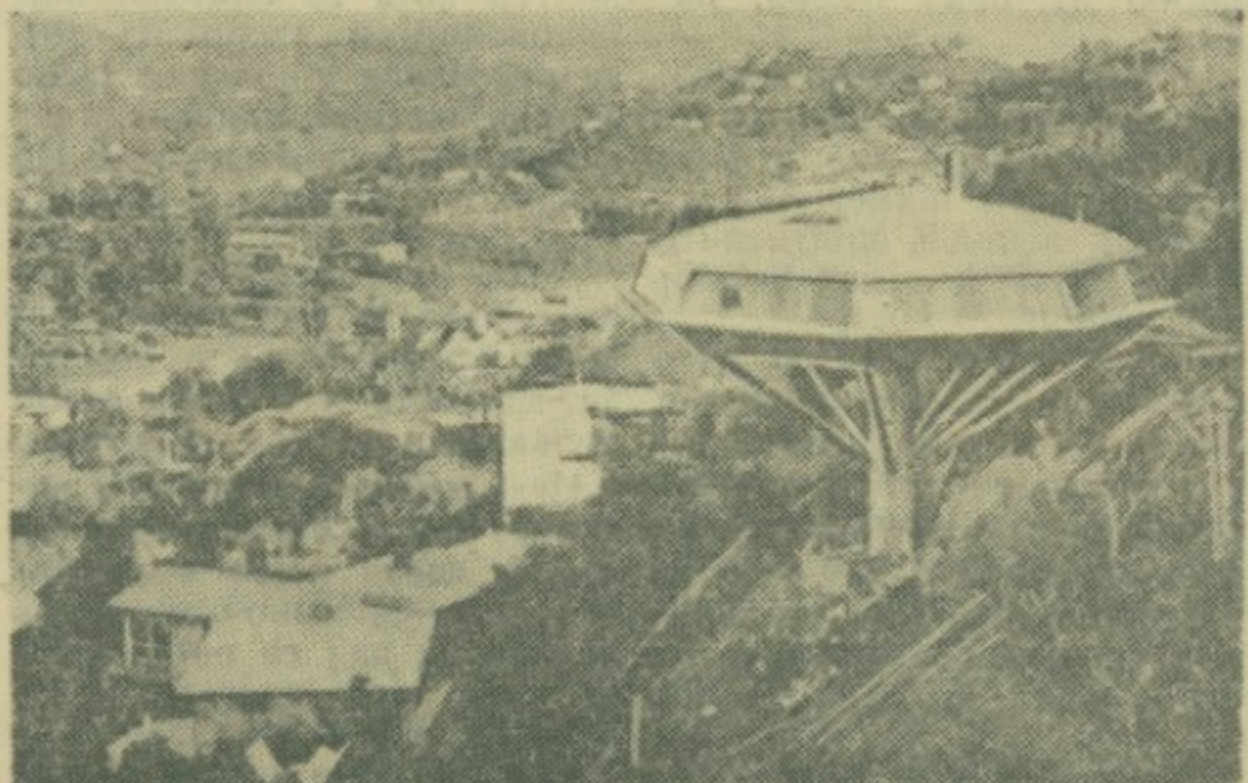
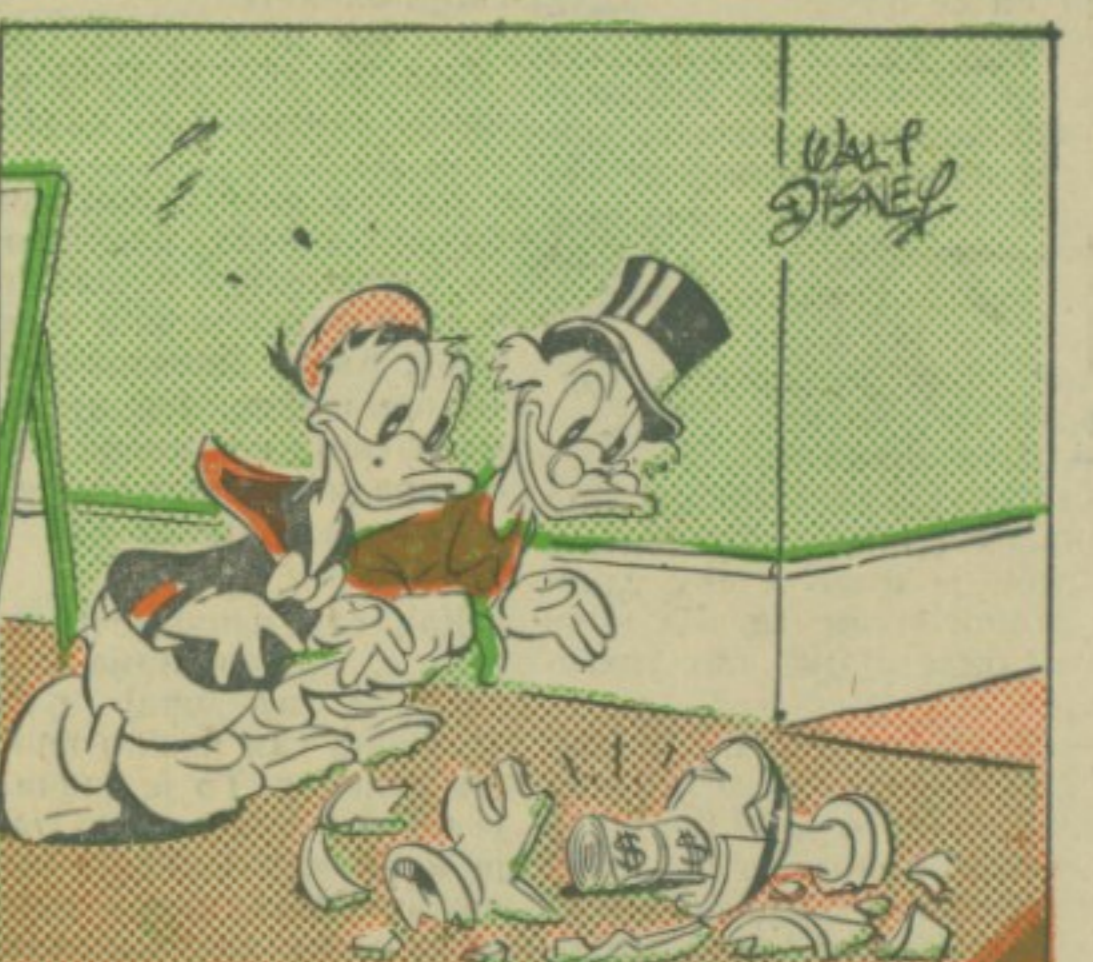
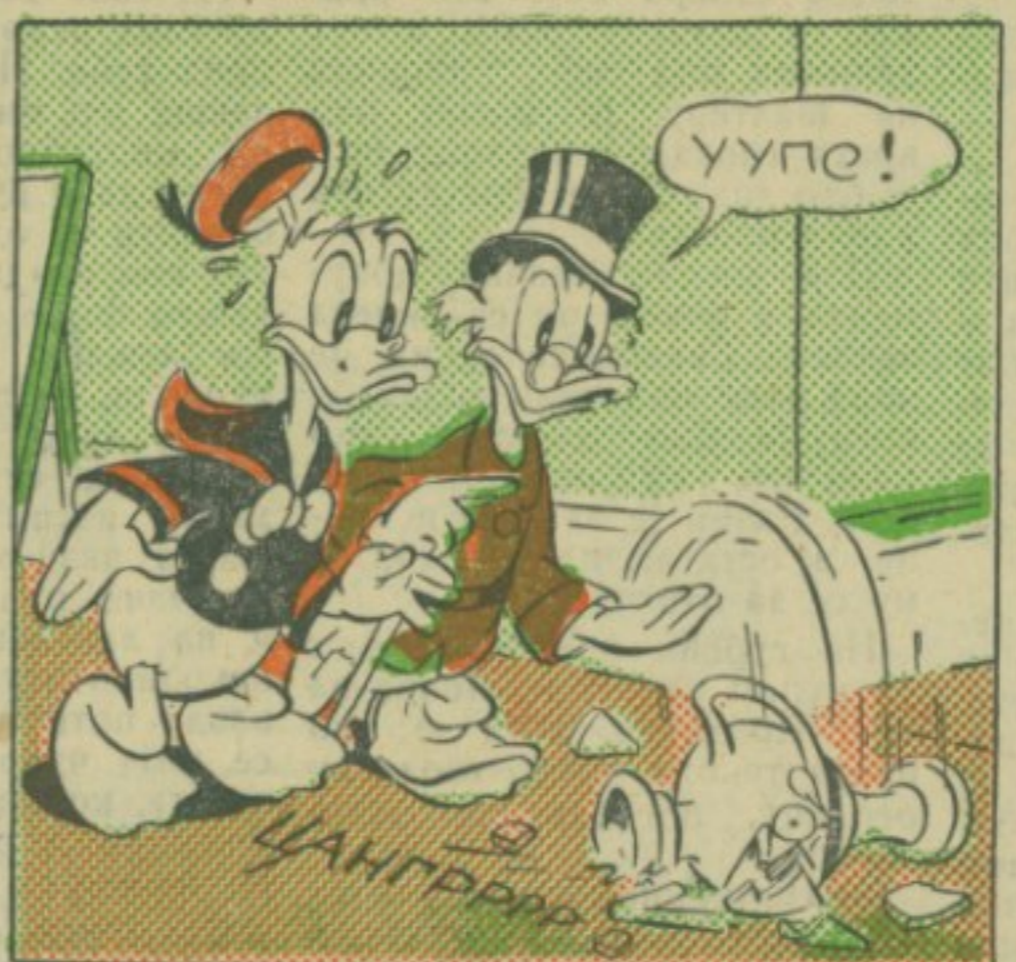
Побијајући фаму да Немци много раде, лист наводи податке. Просечна радна недеља у Немачкој износи 41,5 час и према томе краћа је него у другим земљама. Број државних празника у Немачкој износи 10 и 12, док у Француској има само 5, Великој Британији 6, и Сједињеним државама 7. Само су Италија и Аустрија испред Немачке по броју празника.

УВИЂАВНИ

Неколико младих ластва је задржало за неко време грађење једне велике фабричке хале у Токију. У олуку старе куће коју је требало срушити, радници су нашли ластвино гнездо и у њему птиће. Кад су запитали јапанско друштво за заштиту животиња шта с њима да раде, одговорено им је: најбоље би било да их оставите на миру бар недељу дана, иначе ће млади угинути. Са овим предлогом сложила се и управа грађевинског предузећа.

»Немушћи језик«

Да би се у туристичком промету лакше пребродиле тешкоће у споразумевању, америчке путничке агенције предлажу да се у свим земљама уведе „немушти језик“, налик на говор глувонемих. Кажипрстом десне руке направљен квадрат у ваздуху имао би да значи: хтео бих собу. Покрет кажипрстом у правцу уста: желео бих обед. Мали покрет: доручак; дужи покрет: ручак. Ако би после написаног квадрата следиле покрете ка устима, значило би: желим собу и доручак. Оваквим и сличним гестовима могло би се „рећи“ све у ресторанима и хотелима где одседају туристи. Број главних гестова износи око сто и они се могу брже и лакше научити него неки страни језик. Поред тога странац би њима могао да се служи у свакој земљи, уколико би „немушти језик“ био прихваћен као међународни.

Кућа — печурка

Из ове куће у облику осмоугаоника која је као печурка постављена на бетонски стуб висок 9 метара пружа се изванредан преглед на долину Сан Фернандо у Калифорнији. Архитект Џон Лојтнер осигурао је кућу против земљотреса и торнада учврстивши стуб за постоље 90 см дебело и 6 м широко. До куће се долази кроз стуб лифтом за четири особе.

Мали изуми на сајму

На уобичајеном, редовном годишњем „Сајму изума“ у Паризу приказане су публице ове новине:

● Покретна машина за прање судова за шест особа која кад се споји са славином на чесми добија покретну снагу од самог млаза из славине. Машина је веома практична јер може да опере прибор за шест особа а поред тога је лака за ношење. Цена ове „Брижите“, како је названа, износи 49.000 динара.

● Мебл-кревет који се склапа и претвара у постељу, у сто, или неку врсту комоду — помоћу притиска на електрично дугме. Постеља је за две особе са аутоматским подизањем узглавља или дела за ноге. Цена није баш приступачна — 265.000 динара.

● Кугле за заштиту цвећа не само од инсеката већ и од разних биљних болести стају од 55 динара па надаље.

● Специјално печен хлеб спакован у целофан одржава се дуго свеж. Особито је практичан за нежење, самце и за спарне дане када се брзо осуши. Домаћинама је овај хлеб добродошао јер потпуно замењује свеж хлеб за сендвиче.

● Апарат за сечење костију и отварање конзерви, увезен из САД. Практичан је нарочито за угоститељство а стаје 263.000 динара.

● Нове преграде „Ипан“ које могу да се монтирају за 25 минута у локалима и ресторанима. Обојене и украшене, оне дају локалу увек нови изглед. Цена им је од 12.000 до 22.000 по квадратном метру.

Носио је сиво оде-
ло, сиве чаране и
сиве ципеле. И
његова коса, очи
и боја коже би-
ли су — сиви. Кад
му придох, погледа ме и уз-
викну:

— Здраво, Раби — и поручи
ликер за обојицу.

— Дакле? — упиташ га.

— Хоће да ме убију — од-
говори ми Греј с нешто ки-
селим изразом на лицу. — То
је разлог што сам те звао.

У недоумици га погледах
па испразних своју чашницу и
сачеках да настави.

— Вероватно знаш да сам
се последњих година при-
лично обогатио, а кад чове-
ку посао пође добро, нађе се
неко ко би желео да га сма-
кне.

— Знаш ли ко хоће да те
убије?

— Знам само да се зове
Оранж. Јуче ујутру примио
сам писмо са тим потписом,
у коме се од мене тражи да
до сутра напустим Диспар а
ако то не учиним, чека ме
смрт — рече и покуша да се
насмеје. — Сасвим једноста-
ван избор, зар не?

— Зашто не отпунујеш?

Остао је замислио неко
време као да се опраштао од
своје плантаже мелтина у
подножју Ђавоље планине.
Ова ретка и скупоцена биљ-
ка донела му је велико бо-
гатство кога се наравно није
могао одрећи. Најзад се тр-
же и погледа ме:

— Да сам мислио да бе-
жим не бих те звао. Хтео сам
да се погодим с тобом да
ми будеш з а м е н и к.
Ако пристајеш још данас ће-
мо обавити све формално-
сти. Добро ћу ти платити.

— Колико?

Оклевао је са одговором.
Знао сам да је тврдица. Бо-
гатство је само појачало ову
његову особину, али се ипак
одлучи:

— Пет хиљада солара. Ис-
плаћујем чим га уклоним.

Испих своју чашницу и без
речи устадох да пођем пре-
ма вратима. Он ме ухвати за
руку.

— Колико ти тражиш?

— Десет хиљада сада и дес-
ет кад обавим посао.

Његово лице се искриви у
кисео осмех. Пристаде. Док
је бројао новац, руке су му
приметно подрхтавале.

— Раби, уздам се у тебе,
иначе ти не бих дао толико.
Док се цела ствар не сврши,
налазићу се у хотелу Тера.
Јави ми се одмах.

Општинска зграда места
Диспар налазила се у близи
аеродрома са кога су по-
летале ракете натоварене ве-
ликим количинама мелтина,
веома траженог на Земљи
због његовог лековитог деј-
ства.

Кад уђох у општину, чи-
новник ме упита:

— Шта желите?

Као и сви Диспаранци био
је висок преко два метра, а
на себи је имао одећу слич-
ну старогрчком тогама. Очи
су му биле сјајне као драгу-
љи.

— Зовем се Раби. Желим
да се пријавим као заменик
човека чије је име Греј. Он
је примио писмо од неког О-
ранжа у коме му прети да ће
га убити ако не отпунује о-
давде. Хтео бих да се ова
претња званично пренесе на
мене.

Са писаћег стола се поди-
же један формулар и лагано

Фантастична прича

се пусти испред мене. Исто-
времено се однекуд појави и
перо. То ме није много из-
ненадило, јер се нисам први
пут налазио у цивилизацији
ове планете.

— Попуните формулар и
потпишите га, па ставите о-
тиске оба палца. Уосталом,
ово вам није први пут...

Његов глас је био потпу-
но безбојан. Диспаранци су
били телепати и могли су се
споразумевати без речи. Ова
особина им је омогућила да
постану апсолутни господари
своје планете.

— Ви ћете убицу обаве-
стити да сам ја Грејов звани-
чни заменик? — упиташ.

— Да.

Да сам пред собом имао о-
бичног човека, покушао бих
да у разговору дознам нешто
о свом тајанственом неприја-
тељу, али с Диспаранцима је
то немогуће, јер су они и-
мали своје сопствене појмове
о правди и моралу које нико
и ништа није могло узр-
мати.

Кад сам изишао из канце-
ларије, по законима који су
владали на овој планети,
званично сам важио као Греј-
ов заменик. То је значило да
је Оранж имао право да уби-
је мене, док је Греја штитио
закон. Моја смрт, међутим,
правно би се сматрала као
Грејова и он би као мртв
изгубио концесију на мел-
тин заједно са стеченим бо-
гатством које би припао у-
бици или ономе ко га је нај-

мио. Ако бих ја успео да у-
бијем Оранжа онда за шест
месеци нико није имао права
да поново учени Греја. Ди-
спарански закон је, као што
се види, пружао могућност
јачима и смелијима да уне-
сно добу до богатства.

Упутих се у банку са
10.000 солара које сам при-
мио и оставих 5.000, а пет
задржах код себе. Чиновник
на шалтеру је носио око
врата гвоздену огрлицу што
је био знак да је због дугова
дошао ропства.

Док ми је враћао доку-
мента у очима му се видела
завист. Свакодневно му је
крз руке пролазио новац од
кога је био довољан само
малом део да га ослободи
ропства. Радио је за стан и хра-
ну, а остатак плате одбијао
му се за отплате дуга.

Не губећи времена поћох
да купим потребне ствари за
пут. Продавац, који је око
врата такође носио гвоздену
огрлицу, погледа ме радно-
згодно:

— Намирнице за седмоднев-
ни излет? Сигурно идете у
лов? Желите ли кола?

— Ићи ћу пешке.

— Храну, воду, компас,
прибор за прву помоћ, ра-
дио...?

— Радио ми није потребан.
— По закону морате га у-
зети без обзира да ли ћете
се послужити њиме. Ако се
наћете у невољу, притисните
на ово дугме и одмах ће вам
доћи помоћ.

— Али, чиме бих то пла-
тио? Постао бих роб за цео
живот. Уосталом ставите га.
Додајте и један добар нож!

Кад изиђох из радње, би-
ла је већ скоро зора. Пожу-
рих према излазу из града.

Ни на једној другој пла-
нети биљни и животињски
свет није као на Диспару.
Сваки шибљак је пун трња,
а свака травка и лист личе
на оштар мач. Животиње су
мале и веома ружне. Због
многобројних инсеката мора
се носити заштитно одело јер
су им уједи отровни.

За мном је у шибљу оста-
јао траг што ме није забри-
њавало, јер сам баш желео
да га Оранж нађе. Намера-
вао сам да му на пропланку
поставим заседу. Сместих се
тамо у једном жбуну и по-
чех да чекам његов долазак.

Чекање је трајало пуна три

дана. Убица је био интели-
гентнији него што сам прет-
постављао. Вероватно је на-
слутио моју намеру, па се за-
уставио негде у шибљу чека-
јући да ми нестане хране и
да ме при повратку — убије.
Послужио се, дакле, мојим
сопственим лукавством.

Из свог закљона имао сам
преглед целог пропланка ис-
пред себе. Ноћу ми је било
лакше јер ми нису досађива-
ли многобројни инсекти а
преко дана је било тешко од-
бранити се од њих, нарочито
кад сам скидао маску да бих
нешто појео или пио. Од ду-
гог лежања удови су ми се
укочили, те сам повремено
устајао да их протегнем. Јед-
ном, кад се нолигох, пред
мојим ногама запршта зем-
ља, а ваздухом се проломи
пушчани пуцањ. Брзо легох
и на лактовима се померих
неколико метара у страну. За-
влада потпуна тишина. Више
се није чуло ни зујање ин-
секата, које као да је пуцањ
уплашио и растерао. Опред-
но провирих кроз шибље.

Са друге стране проплан-
ка угледах како се ломе гра-
не. Коса ми се диже на гла-
ви кад приметих да је то
пантер који се сматрао нај-
крволочнијом звери на Ди-
спару. Изнад шибља се јасно
видела његова црвена глава
с кратким рогом на челу. По
његовом љутитом режању
знао сам да насрће на неко-
га кога нисам видео, али сам
случио да је то Оранж. Још
један пуцањ, а онда ломља-
ва грања и туп пад, слабо
стењање и — све се утиша.

Неко време сам чекао у за-
кљону. Онда чврсто стиснух
дршку свога ножа и приди-
гох се. Опредно заобиђох
пропланак али са оног места
се није чуо никакав шум.
Шта се десило са Оранжом?
Можда је убио звер и сад се
притајио чекајући мене.

Привукох се сасвим близу.
Пантер је лежао мртво о-
пружен на реткој трави. По
њему су већ гмизали много-
бројни инсекти. Крај стабла
једног закржљалог дрвета у
непосредној близини лежао
је и Оранж. Скочиш из за-
кљона спреман да га ударцем
ножа убијем, али застадох
пренеражен — мој убица је
била жена.

Лежала је у дубокој не-
свести. Убрзо отвори очи и

чим ме угледа покуша да ло-
хвати пушку али је ја ногом
гурнух у страну. Гледала ме
је право у очи.

— Ви ћете ме убити. Заш-
то то већ нисте учинили?

Питање је било сасвим у-
месно. Уместо напада сагох
се и без речи јој помогох да
устане.

— Волео бих да знам шта
вас је натерало да се бавите
овим послом?

— И жене морају од нечег
да живе. Зашто одговла-
чите?

Уместо да јој одговорим,
поћох по своје ствари. Не-
пријатно се изненадих кад
видех да је метак малопре
намењен мени разнео моју
торбу. Њена је такође
била оштећена при нападу
звери. Установисмо да смо
имали још само једну кон-
зерву воде и оброк хране.

— Зашто сте хтели да у-
бијете Греја? — упиташ.

— Да бих се докопала ње-
гове концесије за експлоата-
цију мелтина.

— Не верујем да сте сами
дошли на ту идеју. Огкуд
вам новац за таксу за усе-
ну, за пушку, муницију и о-
сталу опрему?

— Зашто ме испитујете?
Вама је важно да ме убије-
те. Све остало вас се не ти-
че.

— Не. Нећу вас убити. О-
тићи ћу одавде, а вас ћу о-
ставити без воде и хране.
Глед и жеђ ће вас натерати

да преко радија потражите
помоћ. А ви знате шта ће се
догодити ако не будете има-
ли да платите.

— По мене ће доћи неки
Диспаранац.

— Да. Али кад стигнете у
град поднеће вам рачун ко-
ји нећете моћи да платите. А
онда ћете бити проглашени
робом и добити гвоздену о-
грлицу.

Кад већ одмакох, она ме
зовну. Изгледала је упла-
шена. Помогах јој да се ди-
гне и лагано кренусмо према
граду. Њена прича ме је мно-
го изненадила: на Диспар је
дошла у нади да ће се брзо
и лако обогатити, али је као
и толики други брзо запала
у беду. Зато је прихватила
предлог неких људи...

Пробијали смо се с муком
кроз ниско жбуње а због ње-
не поврећене ноге морали
смо често застајати. Успут је
толико изнемогла да се више
није држала на ногама. Били
смо попили и последњи гут-
љај воде. Она леже на трави
и прошапутала:

— Оставите ме. Ако наста-
вите сами, некако ћете се
спасти. Пођите.

Уместо одговора притиснух
дугме на радију. Рачун за о-
боје износио је десет хиљада
солара. Помоћ је стигла на
време, и кад је после треба-
ло да исплатим рачун потра-
жих Греја.

— Зашто га ниси убио?

— Уместо питања, боље би
било да ми одмах исплатиш
оних других десет хиљада.

— Нећу ти дати ни солара.

— Даћеш, јер је довољно
само гласно да кажем да ви-
ше нисам твој заменик, па
да се поново нађеш у опа-
сности.

Отворих врата његове со-
бе и пустих Оранжа да уђе.
У руци је држала нож.

— Можете га убити. Изјав-
љујем да више нисам његов
заменик.

На Грејовом челу појави-
ше се крупне грашке зноја.
Видело се да се бори са со-
бом. Осетих дуго притајену
мржњу против безобзирно-
сти овог типа људи којима
је новац значајно више од
живота других. Није их требао
штетити баш као што ни они
нису штетили друге.

— Греј, — рекох му с мр-
жњом — не оклевај, јер те
то може стати живота. За
твоје богатство десет хиља-
да не значи ништа. Заради-
ћеш их опет туђим знојем
као и досад. Сакупи си сав
тај новац од оних које си
због дугова направил својим
робовима.

Још је ћутао а Оранж му
се приближи за један корак.
Престрашен погледа у о-
штрицу и тешко се спусти на
столицу. Отворивши с муком
фијоку од стола, извади све-
жач новчаница и кад одбро-
ја десет хиљада рекох му:

— То је за отплату угово-
реног дуга а сада ћеш нам
избројати још толико да би-
смо платити повратак на Зе-
мљу.

Оштрица ножа поново за-
блеста поред његове главе и
он послушно изврши наре-
ђење.

После неколико дана напу-
стисмо ову необичну планет-
у с њеним чудним законима
и обичајима. С радошћу
смо се враћали на Земљу на
којој је, и поред пренасеље-
ности, живот ипак лакши и
лепши.

И П А К

У позоришном оркестру, када је
дошао за његовог ди-
ригента, Иван Зајц је затекао
прави неред. Аугуст Шеноа
који је тада писао позоришне
приказе забележио је ово:
„Био је то вашарски хаос. Свирали
су највише чланови
цехова — неки ситничар из
Капуцињске улице пухао је у
фруду, дневничари из магистрата
гудили су у гусле и бас,
ислужени ветерани ударали су
по војнички у тимпан (ве-
лики и мали бубањ) и жестоко
пухали у рогове а сваки је
заузимао место које би било
лагодније за његове стар-
рачке кости и како би се боље
домогао светиљке. Већина
тих „глазбеника“ није ни знала
ноте и Зајц им је дужине
означавао ударцем палице о
пунт“. Али за пет година
рада он је ипак успео да увежба
и изведе у Заребу са тим
само још мало допуњеним
оркестром, 18 страних
опера.

Сва срца нису једнака

Два јужноафричка научника,
Морис и Џекоб, тврде
да људско срце веома ретко
има облик „срца“. Код пуних
особа срце више личи на звоно,
код атлета на коцку, а код
мршавих људи на крушку. До
овог закључка научници су
дошли на основу рендгенског
прегледа неколико хиљада
здравих студената и службеника.

Ауџобиографски

Студентско доба Пучини је провео у
гладовању и немаштини јер је још
као дечак изгубио оца а желео је
да студира. Зато је са одушевљењем
прихватио либрето за оперу
„Боеме“ која му је донела светску
славу. Нежан и професионал
он је умео да осети своје јунаке
и да њихово расположење као
своје изнесе кроз музику. „Боеми“
се убрајају поред његове „Мадам
Бетерфлај“ у најбоље његове
опере а одломци из „Боема“ су
свирали на његовом погребу
који је био веома свечан, јер је
умро цењен и признат.

»ЗЕРЊА«

Аутор многих родољубивих
песاما: око 120 соло песама
уз клавирску пратњу, 40 корачица
и неколико игара, Фердо Ливадић
(1878 — 1878) је текстове за ова
своја дела добијао од Лудевита Гаја,
Кукуљевића, Трнског и других
иларских песника. Из једног
његовог писма Петру Прерадовићу
сазнајемо да је он „препратио“
(просвирао) сва дела Баха,
Моцарта и Бетовена. Он каже:
„Моје пјесме јесу зерња у
славјанско поље бачена која
ако што владају у славјанских
срцах славјанску глазбу пробудити
би могла.“

ЗЛАТНА ПРАВИЛА ЗА КУПАЊЕ

Пре 60 година

било дозвољено заиста деловали, писац препоручује да гости на морској обали апсолутно ништа не раде, јер то може да доведе до физичке и душевне пропасти". Спорт, чак и шврљање по песку, најстроже се забрањивало. „Телесне напоре, као што су дуге шетње, које су код боравка у планини корисне, као и бесциљне излете треба на мору потпуно изоставити". Писац књижице не дозвољава ни да се неизбежна досада разбије каквом добром књигом... „Још мање се може препоручити било какава духовна делатност и само онај који се од првог до последњег дана препусти потпуном мировању и апсолутној беспослици може рачунати на пуно благотворно дејство мора и извући одговарајућу корист од свог бављења у морском лечилишту!"

Тако су проводили маши очеви и дедови свој одмор на мору у она „стара добра времена“.

ОПУСТИТЕ СЕ, ПРИЈАТЕЉУ!

У Јапану, земљи „Излазећег сунца“ како су га некад назвали, поред обичаја да гост пред улазак у кућу домаћина скине ципеле постоји и обичај купања. Чим гост уђе, одведе се у собу одређену за њега и ту се скида, а неко од домаћих прихвата део по део његове одеће. Пошто добије јакуту, неку врсту кимона од памука, одводе га на купање у офуро. Када већ напуњена врелом водом чека га, али пре него што у њу уђе, мора да се добро насапуња и добро спере; прво зато што је такав обичај, а друго што и цела домаћинова породица треба ту да се окупа. Јер офуро није намењен за прање нечистоће, већ за одмарање и „опуштање“.

После купања ће гост ручати, наравно штапићима, и на крају обилно све залити чајем. При поласку добиће још и поклон у кутији обавијеној тканином. Разуме се да ће и он при доласку дојети и предати кутију са поклоном такође обавијеном неком материјом. Поклон који он даје треба да буде исте вредности као и онај примљен. Ако је скупљи домаћин ће се осећати унижен, а ако је јефтинији биће увређен.

ПРВИ ПУТ

Циновска корњача покушала је ноћу да се искраде из једног акваријума у северном Берлину. Према саопштењу управе, пробила је зид од стакла дебело неколико сантиметара којим је било преграђено њено пребивалиште. Чувари су благовремено чули прасак стакла и стигли да је спрече у бекству. Ово је први пут да једна таква животиња, на тако необуздан начин испољи нагон за слободом. Нова преграда биће од јачег и дебљег стакла.

КУЋА ОД КАФЕ

Бразилац Пино Монтеиро саградио је себи кућу од необичног материјала — „дигала“ од кафе. У кући он станује са женом и сином и каже: „Чи се у њој одлично осећамо. Саградио сам је из простог каприса. Али сам стекао и искуство — тврдим да брикети од кафе као грађевински материјал имају будућност“.

Како и ми данас, тако су се и наши очеви и дедови питали у ове вреле дане куда на летовање: на море или у села и планине. Већина се тада одлучивала за село и шуму.

А како су проводили време на мору и због чега су тамо ишли најбоље нам показује једна књижица штампана на самом почетку нашег века. „Из славног даха величанственог мора градски човек коме је потребан опоравак пије исцељење и окрепљење“ — пише у њој.

Три часа пре подне и три часа поподне човек треба да проведе на морској обали а десет часова да „посвети ноћном и поподневном спавању“ Шта ће да уради са преосталих осам часова, писац упуства не каже. Вероватно подразумева да то време отпадне на дневне оброке и разговоре са осталим особама на летовању.

А купање? Не, пре 60 година на море се није ишло због купања. У поменутој књижици пише да у току одмора од четири седмичног човека сме „да дође у додир с водом највише четири часа“.

„Они који су већ добро навикли на море могу узимати морска купања у трајању од десет минута. Три до пет таквих купања седмично најви-

ше ће допринети општем стању здравља“.

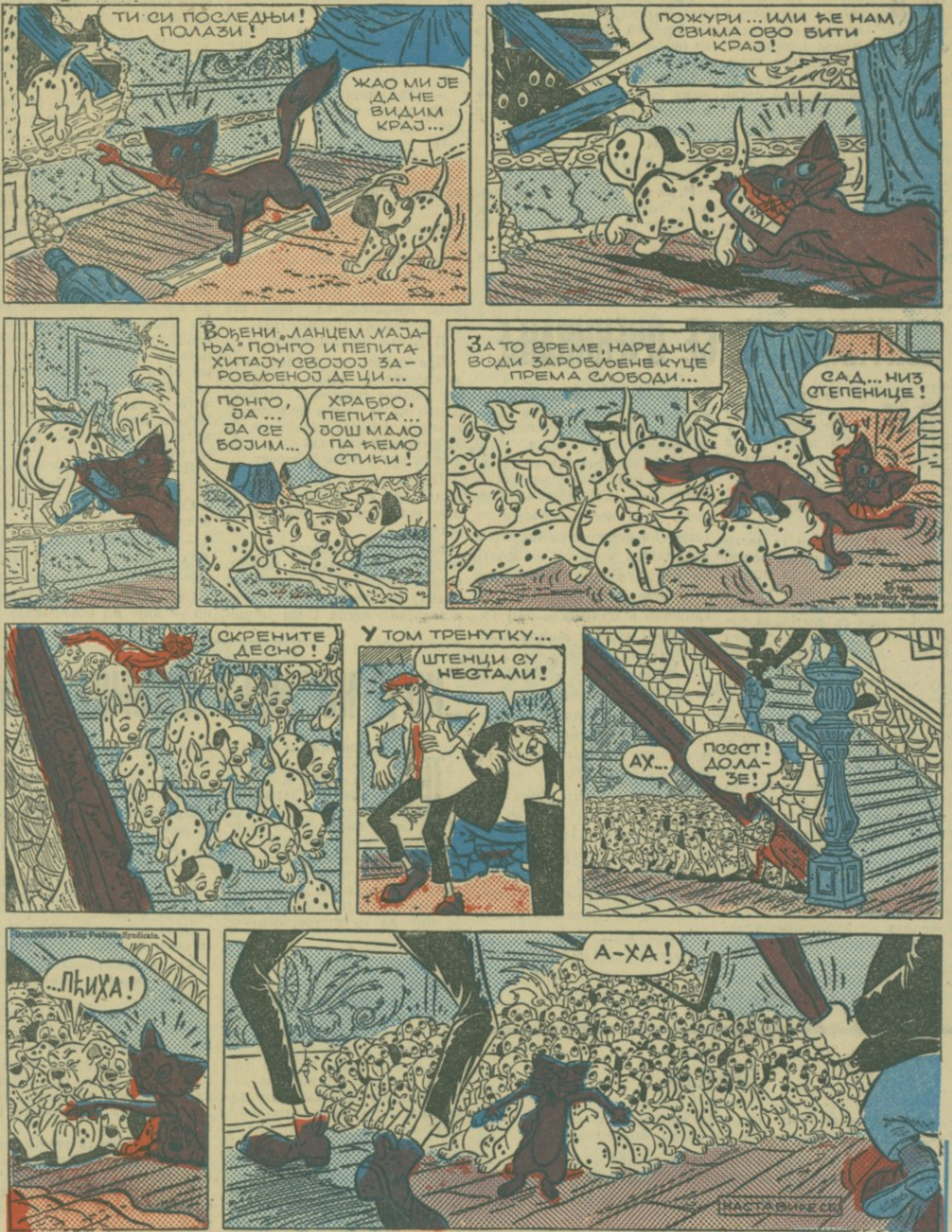
Не треба можда ни подсећати да је за време тих кратких „узимања купања“ само један незнатан део тела долазио у непосредан додир с водом. Јер, тадашњи купањички костими остављали су слободне само ноге до колена и руке до пола мишица.

У води се смело уживати само с највећом предострожношћу али ништа боље није било ни са ваздушним купањима. Женска „одећа за плажу“ била је дугачка до земље и закопчана до браде, док су мушкарци морали да носе одела за улици којима прслук и висока крута крагна нису смели да недостају. Сматрало се за страховит „грех“ према пристојном понашању ако би се на плажу дошло откривене главе. Таква „непристојност“ није била дозвољена чак ни деци.

„Непроцењиво лековито средство је ваздух који удишемо на морској обали и чији мирисни дах чини да потамне непокривени делови нашег тела...“ — каже писац овог старог водича за летња путовања. А ти његови непокривени делови тела били су у ствари само врх носа, брада и шаке јер су све остало покривали шешир и одећа.

Да би „мирисни дах мора“ и оно мало купања колико је

WALT DISNEY 101 ДАЛМАТИНСКИ ПАС

НАЈВИШЕ...

На изложби дечјих играчака у Чикагу, припремљених за поклоне о празницима идуће зиме, од свих новина највише је падала у очи комплетна зубно-лекарска опрема. Ништа јој није недостајало, ни „борбер“ који с правим, наравно, има заједничко само то што зуји. Овај „шлагер“ нимало се није допао удружењу америчких денгиста које је енергично протестовало код фабриканта што су озбиљни лекарски инструменти сведени на ниво играчака.

ТЕЖЕ...

У погледу комфора Јапанци теже да превазиђу Американце. Приликом грађења нових кућа и станова власник има прилике да бира и определи се за три начина теледигриовања: из кујне — притиском дугмета може да се укључи загревање воде у купатилу уз растварање лековитих соли у њој; из постеле — притиском дугмета на табли постављеној на ноћном столу — или преко телевизијског апарата који кад се укључи — почиње да се греје и вода у купатилу.

Иначе, Јапанцима се све више допадају западњачке спаваће собе с једним изузетком: кревети су без ногу — слободно висе привезани јаким гајтаном за собну таваницу.

Анегдоте

ПЕТЛОВ ЧАС

На предавању познатог палеонтолога Владимира О. Ковалевског један студент да би показао колико му је досадно закукурика. Сви се слушаоци насмејаше па и сам професор. На крају часа он не заборави да се нашали са оним студентом:

— Били сте у великом закашњењу. Сад је 19 часова, а не три по поноћи. Чудновато да вас је преварио инстинкт.

ЛОПОВ У БИБЛИОТЕЦИ

У кабинет познатог руског хемичара Н. Н. Бекета упаде слуга сав преплашен:

— Николај Николајевич, у вашој библиотеци су лопови!

Научник једва одвојивши очи од књиге упита:

— Шта ли они читају?

ЈЕДНОМ ПРИЛИКОМ

Катон старији је био велики противник сујеверја. Једном приликом му дође у посету његов стари пријатељ и рече:

— Замисли шта ми се десило: све ципеле су ми изгирале пацови. То мора да је неки предзнак несреће?

Катон одмахну главом и рече:

— Ја бих у то поверовао да су пацове појеле ципеле.

ДУХОВИТО

Волт Дизни је стално држао на свом писаћем столу акваријум са златном рибicom.

— Шта вам се толико допада на тој рибици? — запита га једном неки посетилац.

— То што она стално отвара уста, а притом ми уопште не смета! — одговори Дизни.

ЗА МУЖА И СИНА

Позната америчка глумица Хелен Хејс реши једног дана да код куће испече ћурку за вечеру за свог мужа и сина.

— Пошто први пут печем ћурку — рече она — не желим да ми стављате примедбе. Ако не испадне добра или ћемо у ресторан на вечеру.

После тога оде у кухињу. Кад се врати затече мужа и сина како седе за столом у капутима и шеширима, спремни за полазак.

КОМПЛИМЕНТ

Кад је једном Чарлс Дарвин био позван на вечеру код неког пријатеља до њега је седела једна лепа жена. У разговору она га упита:

— Господине Дарвине, ви тврдите да је човек постао од мајмуна? Да ли се то односи и на мене?

— Свакако — одговори Дарвин. — Само, ви нисте постали од обичног мајмуна, већ од очаравајућег.

БЕЗ ИСПРАВКЕ

Управник позоришта у Венецији коме је Верди понудио за извођење своју оперу „Риголетто“ није био потпуно задовољан њоме и тражио је да понешто промени. Али Верди, поборник слободе стварања, одговорио му је: „Зашто бисте ви хтели у тим стварима да више знате од мене. Своје ноте, биле оне лепе или ружне, не пишеш никад насумце, увек дајем њима извесна карактеристична обележја“. У ствари либрето је био написао Францеско Марија Павие према тексту Виктора Игоа Le roi s'amuse (Краљ се забавља). Опера је ипак без промене први пут изведена у Венецији 1851. године.

НЕМА ВИШЕ СТРАХА

Страх од технике белог чо величанствености, седи у капека више не осећа овај Мабини британског млазног асаи који у пуној ратној спревиона приликом посете једном поносан и свестан своје ном ешалону РАФ-а.

ТУЂЕ ПОСЛОВИЦЕ

- Човеку је урођено да згази све што падне (грчка).
- Питома рука и једном слона води (персијска).
- Ко једним замахом жели да обори шуму, неће посећи ни дрво (енглеска).
- Кад би свако мео само пред својим гратима, град би био чист (руска).
- Кокош која највише кокодаче није најбоља носиља (енглеска).

су веома зли! — зачуо сам у плашени крик раднице у плавом мантилу.

Морао сам да се извиним и да јој покажем овлашћење којим се дозвољавају посете мојим бившим „путницима“...

... Протекло је мање од годину дана а медведићи су порасли да их је тешко препознати. Да ли ће се сетити? Позивам их по имену неколико пута трудећи се да свом гласом дам некадашњи призивак саосећања и нежности.

Свадљиви медведић подигао је главу и послушаје. У малим, неповерљивим очима блеснуо је немир. Као да се нечега присећа.

Поново зовем.

— Ајсберг! Лединка!

Лединка (санта леда) и не осврће се. А Ајсберг (ледени брег) окренувши се на мою страну брзо плива према ивичи базена, излази из воде и, угледавши ме, стаје као укочан. Ослушкаје мој глас, проучава моје лице... Од нашег растанка протекло је много времена: колико је отада људи прошло поред њега.

Стресавши воду с крзна, косоноги пливач ми се приближава. Не жури, као да растеже време... да би се боље сетио.

тали с мајком — медведицом по белим пољима и валали се по сувом снегу. Уместо тога — ужасна јара, загушљиви кавези.

У почетку су мечићи жалосно мумлали и гребли под. Али, брзо су посустали и сав свој бес заробљених пренели су на мене.

Кад бих им чисто кавез, један од њих је хватао зубима мотку, а предњим шапама се одупирао о решетку. Наша борба је личила на игру вучења ужета. У тој борби ја сам често морао да попустим. Спречавали су ме да дођем до посуде у коју сам им стављао храну — одгурали би је до задњег зида или би сели на њу. И увек су покушавали да ме ударе и огребу шапом.

Половином другог дана путовања потпуно су клоули. Више их нисам интересовао ни ја — њихов апсанција. Лежали су с њушкама окренутим према вратима и учестало дисали. Били су заиста болесни.

Једно од мечића, које сам прозвао Ајсберг, пало је у прву апатију. Престало је да једе. Непомично је лежало на поду и труцкало се као и вагон. Једва је дисало — тихо, плитко, Иза отечених загнојених капака безживотно су гледале замагљене очи.

Лединка се за то време оправила од топлоте, оживела је, апетит јој се побољшао и ја, умрени због ње, јаче сам се привезао уз њеног болесног брата. Размисливши лек у млеку, опрезно сам му га уливао у уста. Једва га је гутао. Али, мало-помало здравље му се враћало. Мазео сам га, трудио се да га било чиме разумодим: разговарао сам с њим или му нежно гладио белу длаку.

Лечење је помогло. Медведић је почео да са апетитом гута комадиће меса и двопек натопљен рибињем уљем. За мене је тај дан био празник. Али, сад га је због безбедности требало поново преместити у кавез.

И зачуо, Ајсберг је мирно поднео сеобу — није покушавао ни да се отме, ни да ме угризе.

Једном речју, после оздрављења с мечетом се догодила чудесна промена: престало је да ме мрзи. Још више од тога; сада је моје приближавање пратило уздржаном пањом.

За време јутарњег „спремања“ Ајсберг би се уклањао да би ми олакшао чишћење кавеза. Спремно се одазивао на своје име и увек када бих га позвао, окретао је главу према мени и прилазио решеткама. Његов став био је нарочито упадљив у поређењу с Лединкиним понашањем: она ме као и пре никако није подносила.

Да, животиња је разумела да јој нисам непријатељ.

Све сам то испричао жени у плавом мантилу.

— И колико сте дана путовали с њима? — запита ме је.

— Осам — одговорио сам.

Она се осмехнула. Очигледно — није ми поверовала.

Најзад је крај оградe.

Медвед покушава да провуче главу до мене — густе шипке не дозвољавају. Он кроз њих провлачи само њушку са дрвеним носем. То му није довољно. Дигне се на задње шапе а предњима хвата за ограду.

— Охо, достигао си ме растом, медо, а још немаш ни две године.

Из руке га частим погачицом. Ајсберг је опрезно узима и једе са апетитом. Због неудобног положаја тупка у ме сту.

Жена нас задивљено посматра.

— Готово годину дана бринем се о њима само ја, али још не показују ни најмањи знак пријатељства. Чиме сте их привукли? Испричајте!

И ја сам јој испричао.

Пре отприлике годину дана медведиће су отели од мајке. Из родних северних ширнина однео их је авион поларне авијације и после карантина, беле сирочиће упутили су у зоолошки врт у Новосибирску.

Једног вредог јуноског дана медведиће су, заједно са осталим животињама, сместили у вагоне.

Вредина, стешњеност и дрмусање изнуравали су мечиће. Они су навикли на бескрајну ледену пустињу, студену воду и завијање ветра. Сада би шетали с мајком — медведицом по белим пољима и валали се по сувом снегу. Уместо тога — ужасна јара, загушљиви кавези.

„КО ЈЕ КО“ МЕЂУ АУТОМОБИЛИМА

Купцима аутомобила је све теже да се снају у правој цунгли марака и модела, а ако су ланци једва се одригентину у проспектима који нуде најразноврснија кола. Да би купцима олакшао доношење одлуке, један швајцарски лист је израдио „Ко је ко“ за путничке аутомобиле.

Доц: путнички аутомобил са четири до шест седишта распоређених у два реда. Обично се овај модел назива лимузина.

Седан: кола са четворо врата и четири или шест седишта у два реда. И овај тип кола припада путничким аутомобилима обухваћеним заједничким именом лимузина.

Фо-кабриолет: лимузина са двоје или четворо врата без преграде између возача и седишта за путнике.

Купе: двосед са спортским обележјем има мали простор за кофере и понекад још два помоћна седишта.

Седан и сепараснон: лиму-

зина са четири или шест седишта и покретном стакленим преградом између шофера и путника.

Лимузина: затворена кола са четворо врата, са два реда непокретних седишта и једним на склапање.

Кабриолет: кола са двоје или четворо врата и кровом који се спушта.

Храд-топ: кабриолет са поличним кровом.

Кабрио-лимузина: кабриолет са чврстим оквирима за прозоре.

Ландау: затворена кола на којима се предња четвртина кров може да отвара.

Ролдах: затворена кола на којима је кров од тканине или вештачке материје, тако да може да се помиче или набира.

Шибедех: кола са кровом из два дела: предњи може да се помиче.

Родстер: отворен двосед са кровом који се може стављати и померити.

Спортска кола: отворен двосед који никад нема крова.

ЗВЕРИ НА ПУТОВАЊУ

НЕЗАБОРАВЉЕНО ДОБРОЧИНСТВО

Имам једну слаобост: одлазим понекад у зоолошке вртове да обиђем своје некадашње путнике. Ти сусрети су често веома занимљиви. Новосибирск. Вечерас путујем али пре воза сам решио да одем у зоолошки врт и погледам „своје“ медведе.

Ево њиховог басена. Шта је то? Око басена необично много посматрач. Прилазим и видим како крај решетке радница у плавом мантилу свом снагом вуче мотку с гвозденим куком на крају. Иза решетке бели медвед навалио се на мотку помоћу које се чисти под.

Једном шапом притиснуо мотку, а другом рибу. И потмуло мумла.

Уморна од борбе, жена испушта мотку. Медвед као да је то и желео. Покретом победника он баца мотку далеко од решетка и — плас у воду.

Брбљиви гледаоци причају: жена је чистила под у кавезу а медвед се бацно на мотку и отео јој из руку.

— Гле — помислих ја. — Зар је могуће да је тај грубијан — мој „Ајсберг“.

И не мислећи на то да тражним дозвољу, прескочно сам гвоздену препреку и кренуо ка оградли која окружује базен.

— Шта радите то? Медведи

ИСПУНИЛО МУ СЕ ОЧЕКИВАЊЕ

И у прошли петак, слушаоци Радио Масачусетса у САД, могли су да чују као и сваког дана у исто време, глас спикера Роналда Грина како им саопштава новости дана.

Али, овог пута он је често прекидао саопштавања вести, и молно слушаоце да пруже властима обавештења — ако их имају — о саобраћајној несрећи која се догодила тога јутра на аутостради пред самим улазом у град. У њој је изгубио живот један тринаестогодишњи дечак док се сасвим исправно, одређеном страном, возио бициклом. Шофер који је изазвао несрећу својом бесном возњом на ласио се у бекству.

— Уколико сте запамтили или записали број овог аутомобила, или сте уочили његов изглед и боју, тип кола или изглед возача, обавестите о томе најближу полицијску станицу.

Током целог дана Грин је понављао ову молбу, јер сао браћајна полиција није успела да ухвати шофера-убицу.

Најзад, тачно у поноћ, када је емисија била већ при крају, спикер је изразио на-

ду да ће „злочивачки аутомобилиста“ захваљујући свесним грађанима вероватно бити узорко иза катанца.

Жеља спикера Грина се испунила већ после неколико тренутака. Излазећи из студија, пред самом зградом се такорећи сударио са двојцом полицајаца који су му кратко саопштили:

— Ваш апел грађани су услишили и пријавили нам тачан број кола и њихов опис као и опис возача...

— Значи, убица је ухваћен? — запитао је Грин.

— Тачно. Ухапшен је овог тренутка — рекли су кратко и ставили спикеру лице на руке уз примедбу:

— Ипак, да није било вас, тешко да бисмо дознали да сте баш ви онај злочивач који, пошто је прегазио дечака на бициклу, није хтео да ступи и да га превезе у болницу где би малишан можда био спасен.

Спикер Грин је признао своје недело и ових дана ће бити изведен пред суд.

ЗРНЦА

- Слава великих људи је као сенка: уколико је ближа заласку, све је већа. (Анри де Монтерлан)
- Погрешно је говорити о мудрости старца. Стари људи нису мудрији, већ опрезнији. (Ернест Хемингвеј)
- Геније, као и бура, смело иде против свих ветрова. (Киркегард)
- Ако желите да вам живот буде испуњен ружама, прво се научите да вам не смета трње. (Жорж Куртелин)

У ВРТЛОГУ СМРТИ

Када је пратећој чети Савине дивизије око десет часова 12. јула 1943. стигла меина, чета није више постојала. Истопила се у борби штитећи бок главне дивизије. Остала је до последњег борца да заувек стражари на Ђуреви.

Вишечасовни окршај са много јачим противником преживела су само два борца и комесар чете Радован Папић који је погинуо крајем рата. Њих тројица су са ивице шуме крајњим напорима задржавали навалу Немаца све док им није стигла у помоћ Друга чета трећег батаљона Пете протетерске бригаде.

— Пожурите другови, не дајте... — понављао је из свега гласа комесар док је тукао Немце који су се у густом строју приближавали шуми.

Протетери су, онако у покрету, из свих оруђа осули по Немцима. Они први су поседали и не дохвативши се шуме. Јуриш као да им је клоноу. Њихов проређен борбени ланац остао је прикован за земљу.

Али предах је трајао кратко. Немци су се на захтев официра са напором дигли и опет кренули напред а протетери појачали ватру и натерали их да опет посрну...

— Тако до предвече. Онда се као један човек дигла чета протетера и јурнула као виHOR. Немци нису одступили него безглаво бежали пред њима.

У том неодрљивом јуришу пао је осамнаестогодишњи

Мирко Шешум који никада није умео да се сagne у борби. Погинуо је и помоћник комесара Милан Папић, а Богдан Лалићевић је задобио теже ране.

Али Немци су протетери из Ђурева и тиме је прелазак преко Сутјеске био обезбеден.

Батаљон је нестao за непун сат

Роминала је киша и спуштао се мрак. Чета се окупљала на пропланку у шуми. Смирена после значајног успеха чекала је нов задатак. А доле, путем за Сутјеску, вукала се комора, тифусари, болничари, деца, рањеници, жене. Изнемогли, прегладнели, у великим гомилама сви су грабили ка реци. Тамо преко, надали су се, чека их спасење. Онако без реда, у групи, загазили су у мутну реку која је, преко белутака правила вирове. Један је рањеник пао и вода је почела да га носи. Другови су притрчали и једва га извукли.

И последњи су ипак премастали реку. На озеленелој обали полегали су рањеници.

До сванућа је било тихо. А тада су по падинама, по обали реке, запрашталли пуцњи. Од топовске ватре тутњало је све унаоколо. Кроз тресак пуцњава једва се чуо глас:

— Иде војска!

И доиста, однекуд је наишао ослабљени далматински батаљон. Пошто је прешао реку кренуо је обалом низводно. И многи рањеници, који су могли, пошли су за

њима. Вукући ноге по житком благу, стиснутих зуба, ушао је у поворку рањеника и Богдан Лалићевић са још непревијеним ранама на грудном кошу, глави и руци.

Нису прошли ни стотину метара, а из шуме су зафијукали меци. Далматинци су скренули мало улево и пошли низ падину. Митраљеска паљба их је натерала да попу право уз стрмен. Гранате су изнад њих секле гране, али колона се није растурала. Чело је напослетку стало. Пред њима је био пропланак а Немци су сигурно на другој ивици шуме.

— Причекајте мало — рекли су рањеницима.

Батаљон је у стрељачком строју прешао преко чистине на којој је неколико часова раније погинуо Сава Ковачевић. Обазриво су проматрали пред собом сваки заклон. Напрегнутих мишица гледали су на све стране да их непријатељ не изненади. Били су већ напред пропланка када се проломно тресак. Многи су намах били сасечени.

— Напред, другови, напред! — чуло се више гласова одједном.

Али ко год је покушао да се подигне пао је покошен. За непун сат изгинули су сви.

Спасоносна стаза

Доле, иза њих, у шуми чекало је шездесетак беспомоћних рањеника. Назад — Немци. Напред — њихови меци. Неколико их је лежало са рукама на лицу. Један, држећи се за чело, повраћао је крв, двојица су претраживали метке да нађу оне који сигурно неће затајити јер им је сада изгледало најважније да Немцима не падну живи у руке.

Неко је тада кренуо ивицом шуме у лево. Без речи, за њим су се упутили и остали. Кроз врхове дрвећа свирали су меци. Да ли их Немци виде или гађају тек онако?

Прошли су стотину метара. Онај први је легао на земљу и пузећи кроз папрат пошао ка пропланку. Исто су учинили и други: свако је пред собом видео како грабе подерани ђоновни и боси испуцали табани, и дахћући, отворених уста, журно и сам напред.

Нико није говорио ништа. Људе је мучила слутња и озбиљна лака дрхтавица. Кад први застане и остали се притаје.

До средине пропланка било је све мирно. Стигла су

већ на домак шуме. Дохватили су се и њене ивице. Зашли су педесет, стотину метара у шуму — а нигде никог нема.

Лагано и обазриво провлачили су се кроз шибље, све даље где је стрмен све већа. Рањеници су се хватали за корење и чворнава то дрвеће, верали се, падали, шкрипали зубима а ипак ишли. Баволски споро, али од мицали. Пењали су се преко два часа уз косу која се у нормалним приликама може савладати за пола сата.

Богдан је тада изгубио много крви, али је ипак, уз последње остатке снаге, одржавао своје место у колони. Када је успут једна болничарка хтела да му превие ране, рекао је:

— Не треба, крварење је и онако престадо.

Опет међу нама

Наједном реско штектање митраљеза. Срца су им снажно закуцала. Пуцњава је долазила са највишег, голог виса од кога су их делила два нижа пошумљена врха. Можда су Немци приметили да се неко креће па гађају насумце да би их растурали. Колона рањеника је застала за тренутак, а онда пошла пошумљеном падinom баш ка вису са кога се пуцало. За све време рафали су секли гране изнад њихових грана.

Опет тихо, нечујно пуцање. Без шума, јер горе, педесетак метара изнад њих су Немци...

Голи вис је остао за колоном рањеника.

— Сада брзо! Брже.

Снага је издавала, али морало се напред, ка Зеленогори, што даље од Немаца.

Предвече су загазили у долину прекривену лешевима. У шуми, на другој падини чуо се разговор.

Зашли су у шипрајке и легли. Мотрили су пажљиво, дуго и најзад открили — да су то! у шуми наши.

ДРАМА НА ЛАБУДОВОМ ЈЕЗЕРУ

Лабуд Сам већ одавно живи са својом лабудicom у једном језерету крај Писмарша у Енглеској. Годинама већ, пошто се млади излегу, он одлгхе на одмор — без лабудике и потомства — на једно друго, оближње језерце крај села Шалфорда. Сам је удио себи живот. Има два језера: једно је за стални боравак, а друго за одмор где се склања од буке и несташлука свог потомства. Јер, сем своје лабудике он не може дуго да подноси ничије присуство, чак ни кад су у питању и сопствена „деца“.

Али, ових дана Сам је у свом одмарашту крај Шалфорда затекао пар лабудова, који су ту свили своје гнездо и очекивали младе. Охо! Страховито се разбеснео. То је зеру је пловило неки други лабуд који ју је, помогнут својом лабудicom, смета напao. Опет се језеро забеледо од перја. Поново је морала да дође полиција а за њом друштво за заштиту животиња. Други ратни савет одлучио је да ће најбоље бити да Самову лабудину и њене младе прбаце код „она“ на језеро крај Вокинга. То је и учињено.

Трећи чин. Кад су полиција и друштво за заштиту животиња сматрала да је овом необичном селидбом читав случај срећно окончан, они нису узели у обзир Сама. Затореник с подсеченим крилима није се могао помирити с неправдом. Он, додуше, не може да лети, али може да корача. Сад се ставио Сам на чело колоне и кренуо на, за лабудове више него дуг, марш од 16 километара. Успут је шесторо његових птића нестало. Али, он се није заустављао. Стигао је до језера и бесомучно напao уљево. Борба се водила неколико часова и Сам је, сав очерупан, изишао из ње као победник. Остало је с језера страшног лабуда и лабудину и опет постао једини господар свог летовалишта.

Завеса се спустила на драму на лабудовом језеру. Из ње остало је празно, напуштено гнездо другог пара који је покушао да на туђем језеру оснује дом, а у гнезду јаја из којих се неће излећи млади лабудови. И шест несталих, највероватније угуинулих, Самових лабудина који нису могли да издрже напоре марша за који, уосталом, лабудови и нису рођени.

Одржан је затим ратни савет. „Сам је опасан и зао“ —

ЧАМАЦ ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА

Снажан мотор од 240 коњских снага усисава воду и избацује је кроз задње цеви. То омогућује чамцу брзину од 56 км на час. Пропулзиони

систем се може претворити у пумпу која снабдева шест ширкова са 250 галона воде у минуто. Чамцац може да служи за спасавање и гашење пожара на бродовима.

ОТВОРЕНА ВРАТА НАУЧНО-ФАНАСТИЧНИМ ПРОЈЕКТИМА

На 700 км уоколо могао је да се примети један „предмет“ сличан летећем тањиру, какав су, тврдили су извесни људи, виђали 1960. године. Светлео је чудним плавим светлудањем и озрачавао небо до 15 км висине.

То више није само визија из научно-фантастичних романа. Можда ћемо још ми бити посматрачи ових летећих острва, која ће непрекидно висити у ваздуху. Овај фантастичан пројект: како преносити електрику без жице, проучава се у електронским лабораторијама. Треба начинити систем који ће моћи да упути на велику даљину знатну количину електричне енергије — без каблова.

Пошто су решили веома противречне, готово нерешиве проблеме, научници су спремни да се посвете једном изванредном опиту: да радиоталаси постану проводници. Невидљиви и нематеријални „канал“ упутиће електричну струју у васиону.

Произведена на земљи у обичним централама електрична енергија ће бити „пуштена“ без икаквих жица, потпуно сама, ка једној лебдећој платформи. Захваљујући једној врсти шупље лампе, једној радарској суперцеви, названој амплирон, која личи на неку грдосију, пустили би се у васиону огромном јачином радиоталаси и то управо они који су важни за пренос електрике: најкраћи и са највишом фреквенцијом.

Једна батерија ових цинковских цеви „амплирона“ још на тлу ће претварати електричну енергију у ултракратке радиоталасе. Параболичне антене уперене ка небу као „радиотелеграфски“ пројектори стицаће невидљивим зрацима до пријемника на платформи узлетништа. Тако добијена електрична енергија, бољеш електромангнетска,

биће претворена у топлоту која ће покренути гасну турбину. Помоћу ње ће се окретати цинковске лопате ротора који ће одржавати летеће острво као обичан хеликоптер. На овај начин платформа ће моћи да се одржи бескрајно дуго у ваздуху без трошења горива, једино помоћу „мотора са кратким таласима“.

Предвиђају се и друге користи од ових платформи и зракова. Неке ће „гледаати“ изнад хоризонта и планина као и међународне телевизијске станице. Извесне уздигнуте платформе моћи ће да пренесу по 10.000 телефонских веза одједном. Служиће такође и као стратосферски фарови.

Као што се види научници истраживачи спремају се да претварају писце научно-фантастичних романа.

ЕДМУНД ХИЛАРИ КАЖЊЕН

Човек који се први попео на Еверест, сер Едмунд Хилари, кажњен је новчано са 4.000 рупија, око 300.000 динара, зато што се без дозволе попео на један од врхова Хималаја, Амдамбалам. Казну је изрекао суд у Непалу.

ПЕЊКА И БЕЛИ МЕДВЕД

Сваки малишан већ са пет година жели да представља нешто на свету. Ни мој Пења није имао више од пет година, чак ни пуних пет, а био је веома немиран дечко. Волео је да лута пространим тундром и задавао ми је много и много брига. Никад нисам био сигуран да ћу га наћи живог када се вратим са неког од мојих излета.

У овом крају полуострва Чучке дугају многобројни бели медведи који се понекад брзо навикавају на људе и обилазе око насеља или безазлено пливају око рибарских бродова и чамаца.

Нисам се ни зачудио ни изненадио када сам чуо једног дана да је мој Пења нестао. Била је страшна зима, око 40 испод нуле. Пуцало је и дрво и камен.

Жена ми је изнебуљена од страха, рекла да је Пења у крају скије, и, док се она мајала свакодневним кућним пословима, нестао.

Кренуо сам по трагу скија: ушао у шуму тундре. То није ни шума ни шибље, то је простор туге. Страх да се Пења, кога сам много волео, нешто не догоди, све више ме је притискивао. На месту где је требало да прећем смрзнуту реку срео сам Гришку Ивановича Афанасијева, старог и познатог ловца. Изненадио се што ме по оваквом времену среће ту.

— Пења је нестао, — рекао сам му узмириен.

Григорије или Гришка, како смо га звали, од све деце у насељу највише је волео мога Пењу и зато реши да га заједно тражимо.

После пола сата трагања нашли смо га: на белој залеђеној пољани ваљао се Пења

са два бела мечета. То није била борба. Играла су се. У присној и складној игри никако нисам могао да разазнам Пењу од белих мечића. И мали мечићи и деца су у ствари исто — радост природе.

Огромна и импозантна бела мечка с љубављу је посматрала ту игру и стражарила над околином. Притајили смо се. Нехотице сам подигао пушку али ме Гришка ухвати за руку и рече:

— Не пуцај! Она воли Пењу.

Убрзо се појави огроман бели медвед, мужјак. Мечка се узнемирила. Спремала се за борбу. Нас двојица узесмо пушке на готово, очекујући.

Мужјак је умуљао и брзо се приближавао незграпним ходом. Мечићи и Пења су се и даље играла не примећујући ништа.

Мечка је љутито замуљала и насрнула на мужјака. Ударала га је шапама, грбала и уједала. Огромни мужјак није јој остајао дужан — борба је била страшна. У једном тренутку приметио сам црвену мрљу на мечкином врату. Осетио сам као да ми је у опасности неко од најдражих и несвесно подигох пушку и — опалих.

Медвед је пао као громом погођен, а мечка, иако рањена, пришла је скупини која се весело и даље играла и почела да лиже огреботину, коју је у игри једно од мечића направило моме Пењи.

Пришао сам мечки. Она је била мирна. Гришка јој је одмах истрљао ране снегом а она је тако беоно свигела да је то личило на плач. Ухватио сам је за врат и натерао да пође с нама, што је она и учинила као најпослушније псетање.

Моја жена и Афанасијев су три недеље упорно лечили мечкине ране. Назвала смо је „Белка“. Остала је заједно с мечићима код нас и више није хтела да оде. Тако је наша кућа од троје стекла шесторо чланова. Ми их сматрамо као своје. Увек су са нама — живе крај нас. Нежни смо према њима а и они према нама. Као награду за љубав и пажњу коју смо јој пружили, Белка нам свакодневно доноси рибе — а она је изванредан риболовац.

Антонин Дворжак, велики чешки композитор за кога се говорило да је „исто тако природно да свира као и да дише“ заузео је поред Бедржиха Сметане значајно место у чешкој стваралачкој музици којој су прво Сметана а затим и Дворжак улили народни дух.

У селу Нелазозевес на Влтави близу Прага, у породици месара и кафешије Дворжака рођен је 8. IX. 1841. први син Антонин. Отац га је поучавао послу у кафани али га је малишан обављао без воље. Радије је свирао и свирао на виолини чему га је учио сеоски учитељ.

Антонин Дворжак

Сваке вечери је отац могао своје госте у кафани да забави и спирком свога још малог сина. Сви су веома радо слушали шта дечак изводи на виолини а он је преко њених жица износио сав свој занос и љубав према музици. Понекад је свирао и своје импровизације.

Учитељи су још у осмогодишњој школи приметили способност малог Дворжака који се истицао од остале деце својом осећајношћу и племенитишћу. Пред њиховим наговором и жељом свога оца је попустио — дозволио је да учи свирање на фортепијану и оргуљама. (Наставиће се)

КАНТИНФЛАС И ЊЕГОВ ФИЛМ »ПЕПЕ«

Сва Кантинфласом се свет упознао у филму покојног Мајкла Тода „За осамдесет дана око света“, у коме је играо слугу Паспартуа.

У филму „Пепе“ он је централна личност, а као „други“ појављују се славни стари као што су Морис Шевалије, Бинг Крозби, Ким Но вак, Заза Габор, Грир Гарсон, Цек Лемон, Џуди Гар-

ланд, Деби Рејнолдс, Френк Синатра...

Кантинфлас је необично име. Како је Мексиканац, млади лекар Марио Морено дошао до имена Кантинфлас и како је доспео на филм?

Марио Морено је био једно од петнаесторо деце врло сиромашних родитеља. Детињство је провео у четврти Мексико-ситија. Почео је са великом вољом да студира медицину, али за то је тре-

вало много новца. Да напусти студије није хтео и зато се снашао сам — отишао је у позориште не да би стекао уметничко име — такве амбиције није имао, него да за малу споредну улогу добије бар толико да не мора гладовати.

Као и обично код славних људи, и о младом Марију Морену постоји неколико верзија како је почео каријеру. Неки биографи тврде — у циркусу. Али је свакако још у школи често бежао са часова да би певао и играо на улици. После циркуса прикључио се једној глумачкој трупи и ту зарађивао један долар на дан. Својим јужњачким темпераментом се истицао и пао у очи као изванредан глумац, али није полагао право на велике улоге, задовољавао се и малима, па је наступао и као комичар.

Име Кантинфлас узео је за родитељи не би сазнали да његову „уметничку делатност“ јер су у њему гледали само будућег лекара. Није се бојао да ће га ухватити на делу, јер мали поштански чиновник — отац петнаесторо деце, није могао да купи карту за позориште!

Име Кантинфлас је настало од „Кантинфлар“, што на шпанском означава љубазног, брбљивог клоуна. Према томе, Кантинфлас је више појам него име, а онај који га је узео ускоро је постао појам. Није дуго остао на малим улогама јер му је његов талент брзо прокрчио пут. Од споредне професије постала му је главна. За њега су писани комади, а када се родитељима представио у

свом новом својству — и са пуним новчаником, нису имали шта да му пребаце.

Као што је у позоришту готово преконоћ постао љубимац публике то се десило и на филму. Додуше омиљен је био у прво време само у Мексику јер није хтео преко његових граница.

После дужег времена Кантинфлас је ипак одлучио да се одазове позиву Холивуда али само под условом да игра Јужноамериканца. Тако је добио улогу Паспартуа. Отада он носи почасну титулу коју су му дали амерички филмски критичари „најбоље и најгенијалнији клоун после Чарлија Чаплина“. И сам Чаплин га је назвао „највећим глумцем света“ — наравно, после њега, Чаплина. Сматра се да је он данас најбоље плаћен комичар на свету. Ево неколико детаља о њему: има око 250 пари одела и 300 кошуља. Вози аутомобиле Јагуар, Масерати, Кадилак, Олсмобил, Доу, Понтијак, Лча Мерседеса, има свој приватни авион а најмањи од његових пет посела је једна модерна палата.

Једино што је код њега остало непромењено још из младих дана то је наклоност према „споредној“ професији. Тако је сада постао тореадор. Мексиканци кажу да би био међу најбољима да га његов комедијашки дар није наводио да сам себе стално карикира. Зато га Мексиканци не узимају озбиљно, него се смеју кад у арени уплашеног лица гледа у бика и кад заигра пред њим ча-ча-ча да би га умилостивио.

Управо таква једна сцена убраја се међу најтеже у

филму „Пепе“. Јер, како дока зати бика да не треба да буде бесан? Све је то само весела игра? Све је то било искушење узбудљиво и режисер Сидни је одахнуо кад је та сцена срећно завршена.

— Био си изванредан! — рекао је Сидни Кантинфласу.

— А тако сам се бојао — одговорио је он.

— То могу да разумем — пред оваквим биком.

— Биком? Каквим биком? Мислио сам на камеру. Бика могу да преварим, али камеру...

Посварити се није дао ни поносни ждрец од 11 година Донжуан, у обичном животу зван Кинг. Пошто је све најтеже задатке савладао: пењао се по степеницама, пролазио кроз хотелске сале, галио кроз пливачке базене — једно само никако није хтео: да лежи мирно са Кантинфласом на билијарском столу. Требао је да се пррави да спава, али за време дијалога стално је дизао главу. Одлучено је да се говори шапатом али ни то ништа није користило. Ни покушај да се сцена одигра немо није успео, јер је Кинг тек сада зачућено гледао око себе — што је ништа не говори. Сцена је ипак некако изведена помоћу фотомонтаже.

Читав сјајемаскоп филм у боји „Пепе“ приказује изванредног Кантинфласа о коме један амерички критичар после премијере пише:

„Човек не треба да разбија главу о смислу и логици, него да учива гледајући дивног глумца Кантинфласа, који баца у засенак осталих 35 врхунских звезда Холивуда“.

200 милиона година У ПОМРЧИНИ

Мало има животиња које се толико тешко проучавају као термити. Да би човек сазнао шта о њима, требало би да их види, а видети их врло је тешко, јер нестају пред најмањом појавом светлости. Цео живот проведу у потпуној тами и савршено слепи — већ више од 200 милиона година.

Чак и афрички термити чији су мравинаци високи до 7 метара а у основици широки по 20 и 30 метара, не могу се лако видети. Јер, ти мрави граде своје куће ноћу и то изнутра. Није довољно да се земља са таквог мравњака одгрне. Ако се то учини, угледаће се само унутрашњост грађевине: план и пресек богато разуђене термитске весте из које су стамовници настали на волшебан начин.

Невероватно је тешко да човек изненади по дану ове ноћне раднике. Њихово појединачно и групно понашање још нам је, углавном, непознато, а њихов „кастински систем“, као и код других „друштвених“ животиња, још покрива тајна.

Радови француског научника, професора Грасеа, који руководи Лабораторијом за изучавање еволуције организационих бића, недавно су, ипак, унели нешто светлости на делове живота ових створења у вечитом мраку. Научник је успео да изврши отмицу извесног броја термита из колоније и да прати њихово врло занимљиво понашање.

Ставио је у извесне кутије црницу а у друге иловачу, према томе коју врсту термита испитује. Негде је при-

лоптице од земље. Сем тога, понеки траже где се налази краљица и око ње групичу своје производе. Али како? Прво граде стубове око њеног грудног коша. Када достигну потребну висину, са стубова повијају сводове који се потом састављају.

Чим се достигне висина од 4 или 6 мм, што зависи од врсте термита, раднике више не привлачи висина већ ширина. Они односе своје куглице водоравно на све стране где има неко узвишење или њихов стуб. Потом опет праве стубове и сводове, и тако редом. Сводове склапају са изванредном тачношћу. Научник Грасе хтео је да се увери, да ли инсекти раде плански, организовано, па је у већ уиграну групу спуштао по неког дошљака. Међутим, овај би се аутоматски укључио у посао.

Испитивања су показала и то да извесне групе не започињу рад док их нема око 50 на броју. Примећено је да је радника све више уколико посао одмиче. Да се од првобитних стубова и сводова начини основно језгро мравњака потребно је отприлике 8 часова. Тада целокупно „друштво“ постиже потпуно јединство.

На питање, како се врши подстицај инсеката да праве куглице, научник одговара претпоставком: вероватно путем чула мириса. Ово чуло, као и чуло пипања, мора бити да игра велику улогу код слепих инсеката. Мирисати, пипати и кушати, поред рада, главно је занимање сваког појединачног термита.

Дајемо кратак извод из белешнице професора Грасеа: „у 8,50 часова један радник је означен тачкицом неке боје. Додир боје га је узнемирио; постао је неорганизовано хитар и трчи на све стране. Три минута касније, у 8,35, смирио се, прилази и лиже једног од радника.

у 8,54 почиње да буши једну напуштenu рупу. Са зем-

дну додавао воду, а негде специјалну пелесан. У једну кутију је, на пример, ставио 1200 инсеката, углавном „радника“, са неколико десетина „војника“ и са краљицом дугачком 9 сантиметара, која је и до 2000 пута већа од својих радника. Кад су постављени на нову земљу, инсекти су претрпели удар: нигде њихових галерија, нигде уобичајеног додира са својим друштвом. Блага ваздуха, светлост, све је нишло против њих. Одавани су пометњу и обесхрабрено. Затим је запажена прва појединачна активност: радници су производили од земље ситне лоптице, али су их стављали било где.

Неорганизована активност је трајала кратко време. Запажено је да траже уздигнутија места где ће стављати

љом коју је узео са дна, месити куглицу коју носи амо тамо по грађевини.

У 8,57, напушта рупу, среће другог радника и лиже му главу. Потом лута цео један минут и почиње да копа у рупу у којој се налази шест радника.

У 9,07 напушта рупу, носи у устима куглицу земље и лепа је на усправни део зида. Неколико минута се врзма лево-десно и покушава да копа на разним местима.

У 9,11 носи куглицу далеко од градилишта и спушта је.

У 9,13 и у 9,16 лиже своја два радника и они њега.

У 9,17, укључује се у рад на главном делу грађевине...

И тако пролази радни дан слених термита. Из ноћи у ноћ — већ више од 200 милиона година.

»Кућа је ваша«

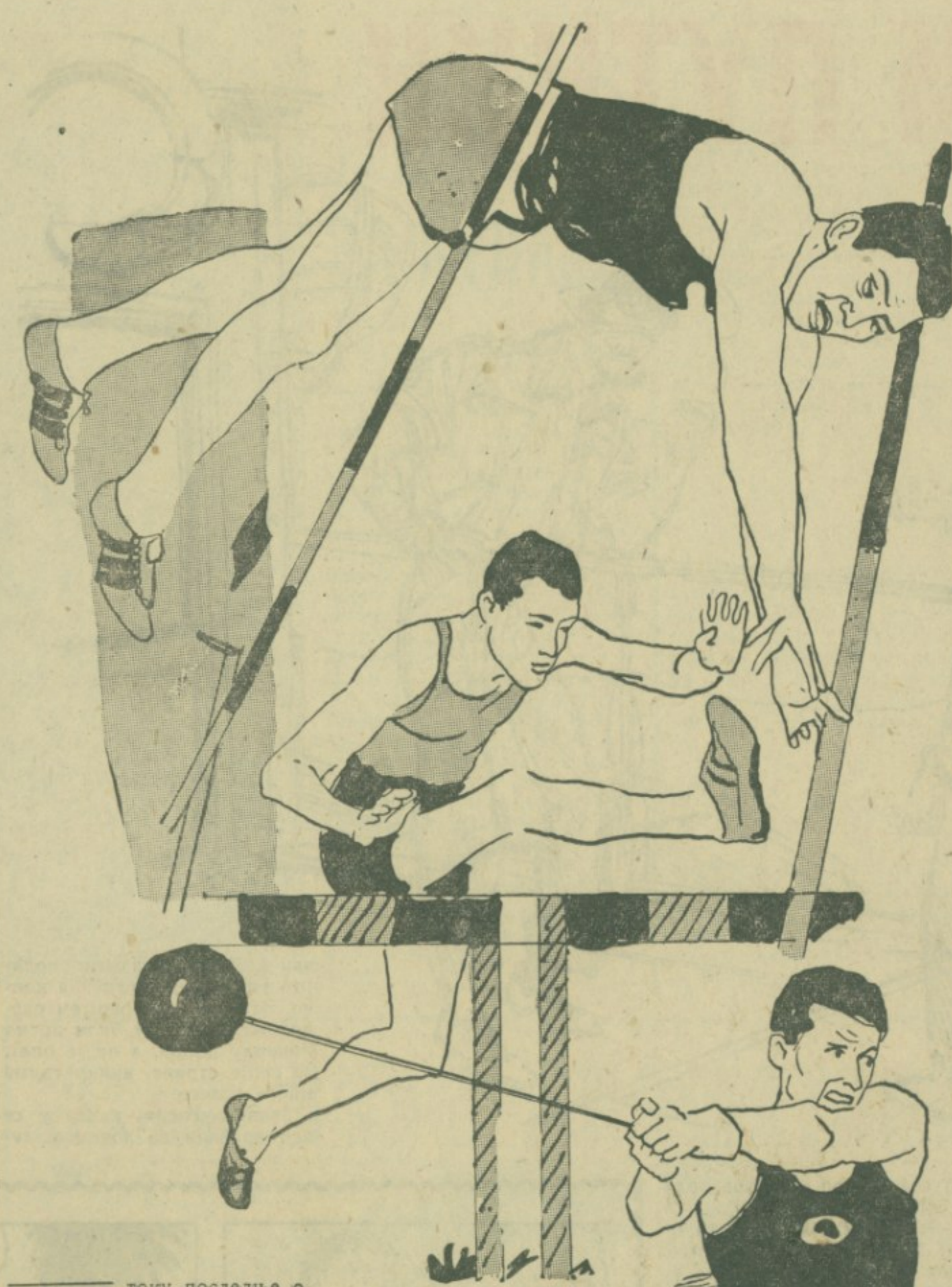
Најлепши израз гостопримства на свету може да се искаже у земљама где се говори шпански. Ако упитате неког Шпанца, Мексиканца, Чилеанца или неког другог из Јужне Америке за његову адресу одговориће вам:

- Ваша кућа се налази ту и ту.
- А кад га посетите он ће вам рећи:
- Ви сте у својој кући.

Ово нису само изрази учтивости, већ предусретљивости и гостољубља а ви сами знате да то не треба злоупотребити.

Сви народи на земљи умеју на свој начин да буду гостопримљиви а најбољи израз за то је изрека:

— Посао може да чека, али посета једног пријатеља не може да се понови.

Утоку последње олимпијаде потучено је више светских рекорда. Како је могуће да се стално постижу све бољи резултати? У томе нема ничег чудноватог. Чак је, вероватно да ће се постизати нови успеси и то из три разлога: 1) стално се усавршавају спортски реквизити; 2) постоје нове методе тренирања; и 3) кондиција атлетичара је сасвим другачија.

Најважнији су реквизити који омогућавају да спортиста добије који секунд, бар део секунде или сантиметар, који му дозвољавају да постигне светски рекорд. На пример, велики и снажни бацачи кладива наручују специјалне равне и широке спортске ципеле зато што у њима могу да се брзо окрену у круг и да тако баце кладиво веома далеко. Скакачи са велике висине вршили су опасне скокове стављајући колена испод браде. Сада стављају гла-

во међу колена која су мало размакнута. На тај начин, пошто су више скупљени, брже се окрећу у ваздуху и постижу већи број обртаја. Стрелци из пиштоља нимају ороз на оружју од лаког материјала. Лакши ороз, када се потегне, мање скреће цев у страну. Пливачи чак скидају мање са тела уочи такмичења и постижу боље време.

„Веслачки материјал није се мењао пуних 50 година. Затим су Немци извршили пробу са новим веслом у виду лопате и са новим типом чамца. Пошто су победили на тркама, остали су пуне четри године господари у овом спорту у Европи. И прошле године у Риму однели су главне награде у овој дисциплини, а ове године готово све националне екипе у све-

ту усвојиће њихова широка весла.

Пре рата, шампион у скоку с мотком, Корнелијус Вармердам, закључио је да ће моћи да прескочи 4,575 м, ако му се продужи залет. Организатори такмичења одмах су продужили стазу. Други скакачи су усвојили његово искуство и унели нове измене. Уместо тешке бамбусове мотке, употребили су мотку од шведског челика, много тању и лакшу. Са њом скакачи данас постижу одличне резултате.

Светски рекорд у пливању слободним стилем на 100 метара постигао је Џони Вајсманер за 51 секунду, и тај рекорд није нико тукао пуних 15 година. Данас бар стотину пливача прелази 100 метара за мање од 51 секунде. Зашто? Један од разлога је тај што су модерне пливачи-

нице много „брже“. Стазе пливача су омеђене дебелим летвама, вода на стази остаје мирна и такмичар не трпи од таласа свог противника. Затим, данашњи такмичари се служе специјалним окретом у води о коме Вајсманер није могао ни да сања.

На прошлогодишњој олимпијади Немац Хари прешао је сто метара за 10,2 секун-

ди. Значи ли то да је он бржи од Џеси Овенса који је исту стазу прешао за 10,3 на олимпијади 1936? На старту, Хари се користио „стартном дашчицом“, која је чврсто била приљубљена уз земљу, и са ње се отиснуо. Џеси Овенс је полазио са писте пошто би претходно ископао у песку две рупе и у њих ставио ноге. После Харијеве победе Овенс је рекао:

— Ова стартна дашчица вреди бар једну десетину секунде!

Ако сва ова мала лукавства могу унеколико да објасне повећање рекорда, једна једина реч објашњава велики број атлетичара. То је: тренинг. Стално и само тренинг.

Гас Стауер, који је 1948. још као гимназист био одличан пливач тренирао је једанпут дневно пливајући две миље, затим је прелазио 900 метара ударајући ногама о воду и потом је мало трчао. У школи где је тренер његови пливачи тренирају двапут дневно и то готово преко целе године. Чак је покушавао да тренирају трипут на дан.

У спорту се тек сада изучавају границе људске отпорности. Погледајмо како изгледа тренинг Аустралијанца Херберта Елиота, рекордера на 1500 метара. Кад је почео да се припрема да туче светски рекорд трчао је дневно нешто преко 15 километара и то четири пута недељно. Суботом и недељом, под надзором тренера, устајао је у 5 ујутру, затим би ходао по песку плаже и трчао 30 минута. Пошто се освежи у мору, трчао је на траг да доручкује.

По обеду, трчао би четири часа, прелазећи око 53 километра. Кад се врати, дизао је ђулад и железничке шине све до ручка. Поподне је мало спавао, затим трчао до плаже на којој има једна пешчана дупа висока као седмоспратница, са падом од 60 степени, покривена дивљим зеленилом. Кад се попне на врх дуне, он се сјурни доле и тако неколико пута. Један новинар је избројао да је једном устрчао уз пешчани брежуљак 45 пута.

Ако техника усавршавања и већи тренинг објашњавају пад многих рекорда, не треба сметнути са ума опште стање здравља данашњих спортиста. У целом свету се побољшава исхрана, хигијенски се живи и мање се болује. Висина и снага људи другачији су но раније. Уколико је човек виши, јачи и издржљивији, он ће трчати брже, скакаће више и подићи тежи терет. Зато ни данашњи спортски рекорди не могу бити дугог века.

Ученика више — наставника мање

У Западној Немачкој је тек сада, после 1955. године порастао број деце која полазе у основну школу и то за читавих 100.000 према ранијим годинама. У исто време број непопуњених наставничких места порастао је на 200.000 због тога што учитељски позив не доноси високе зараде. Тако је у индустријализованој земљи као што је Немачка, ове године остало 766.000 ученика без наставника, док је у прошлој та цифра била мања за преко 200.000.

Анкета спроведена у Немачкој у погледу избора позива показује да се омладина углавном оријентише на стручна занимања у области металне и електрониндустрије, што осигурава уопштење у великим предузећима. Девојке показују највеће интересовање за трговину, па чак и за занате а врло мало за учитељски позив.

Љубав је најбољи лек

Професор универзитета Вајнингер, који изучава психологију животиња, испитивао је улогу љубави код белог мишева. Известан број ових животиња држао је у кавезима и добро их хранио, друге је више пута на дан носио у наручју и миловао их. После три седмице, мишеви којима је поклањао специјалну пажњу били су већи и живљи од своје сабраће. „Љубав је најбоље средство за физичко и психичко здравље. Она је кориснија од витамина и од лекова“, — изјавио је Вајнингер.

СЛЕПИ ПУТНИК

вац који ће зарадити продајом рибе када стигну на копно. Захваљујући општем расположењу сви су били према Ричарду добри, а он је опет, са своје стране, чинио свима многе услуге.

Једне вечери, када су се већ враћали са ловом у лу-

ку, у пролазу поред једног залива који је важно као опасан због великог броја подводних спрудова и оштрих стена, наишли су на неку велику масу која се нашла на површини крај самог прамца.

Пошто је била ноћ и капетану и дежурном кормилару учинило се да је то само гомила алги којих је у овим водама много. А када су видели да је то једно огромно дебло, које се ко зна како створило ту, било је већ доцкан. Јак удар је затресао цео брод, који, иако сматран великим објектом своје врсте, није био ништа друго до велики моторни чамац.

Балван се очешао о корито брода који је доста брзо ишао, и бачен уназад свом силином ударио је у кормило које се нагло тргло тако да је ланац којим се управља пукао и — брод остао без контроле.

Удес је био и срећан и несрећан уједно: огроман балван није сломио крму али ипак није било могућно управљати бродом, јер су гаталаси бацали лево-десно и могли да одгурају на стечу.

У општој забуни почели су да падају разни предлози. Капетан је хтео да се иза крме баци у воду, на дугим сајлама, бурад која би се помоћу дугих мотки померала и тако у неку руку заменила крму. Први официр био је за то да се брод укотви где је, и сачека јутро и помоћ. Али су се убрзо ови предлози показали јалови по што је море било сувише немирно а опасне стене исувише близу.

Никоме није падало на памет да би се открити ланац могао некако оправити док један од чланова посаде није приметио малог Ричарда како се увлачи у уски простор који је водио ка чекрку око кога се обмотавао ланац. Његов крај је био сада негде у трупу брода.

Узалудне су биле молбе и грдње капетана који је, обавештен о ономе што се догађа, дотрчао одмах. Виђљаста Ричард је успео да се увуче у тесни пролаз и да се даље пуже вукући за собом дебелу челичну сајлу са куком на крају.

Свима је било јасно шта је он покушавао да учини: хтео је да некако пронађе место прекида и у оном потпуно мрачном и загушљивом простору веже сајлу за прекинути ланац.

Борба је трајала пуних 20 минута а за то време су сви на палуби стрепели да се дечак не загуши у уској цеви. Онда се наједном челично уже тргло. Морнари су почели да вуку и заједно са крајем прекинутог ланца појавио се и полунесвесни дечак. Брод је био спасен.

Када је Ричард доцније отворио очи угледао је изнад себе капетаново лице како се смеши. Стари морски вуц је држао у руци убрис сав умazan уљем а глас који је покушао да буде строг рекао је:

— Слушај, мангупе, зар ти нисам већ рекао да не смеш да будеш овако прљав. И то још у мом кревету! — долао је не успевајући да сакрије радост што је мали Ричард остао жив.

Капетан „Лелујаве звезде“, моторног рибарског брода, наслонен на ограду капетанског моста полузатвореним очима је посматрао огромне таласе који су се разбијали о прамца и претворени у пену нестајали у мору. Мала лука на Новом Зеланду у којој су провели последњих десет дана налазила се већ иза њих а они су одморни кренули у лов који је обећавао да ће бити врло богат.

Задубљен у мисли капетан Ембер није ни приметио када је први официр Винтерс довео на мост једну малу прилику сву у дроњцима и довољно нечисту да би је држао близу себе. Али су је зато остали морнари брзо приметили и забезбедити престаји са радом. Слепи путници увек на себе привлаче пажњу, а овај на рибарском броду представљао је праву сензацију баш зато што је био још неодрасла момчић, готово дете.

Када је капетан схватио шта има пред собом, зграбио је прво убрис који је висео у задњем делу кабине и пришао дечаку да му са два-три снажна али не и груба покрета обрише лице од гара, а онда га озбиљно упитао:

— Откуд ти овде, дечаче? Очигледно, дечак се плашио, дрхтао је целим телом, али је ипак успео да нађе довољно снаге и да одговори Емберу:

— Хоћу да пловим... да postanем рибар.

— Нашао сам га у склони-

шту за гориво — рапортирао је први официр.

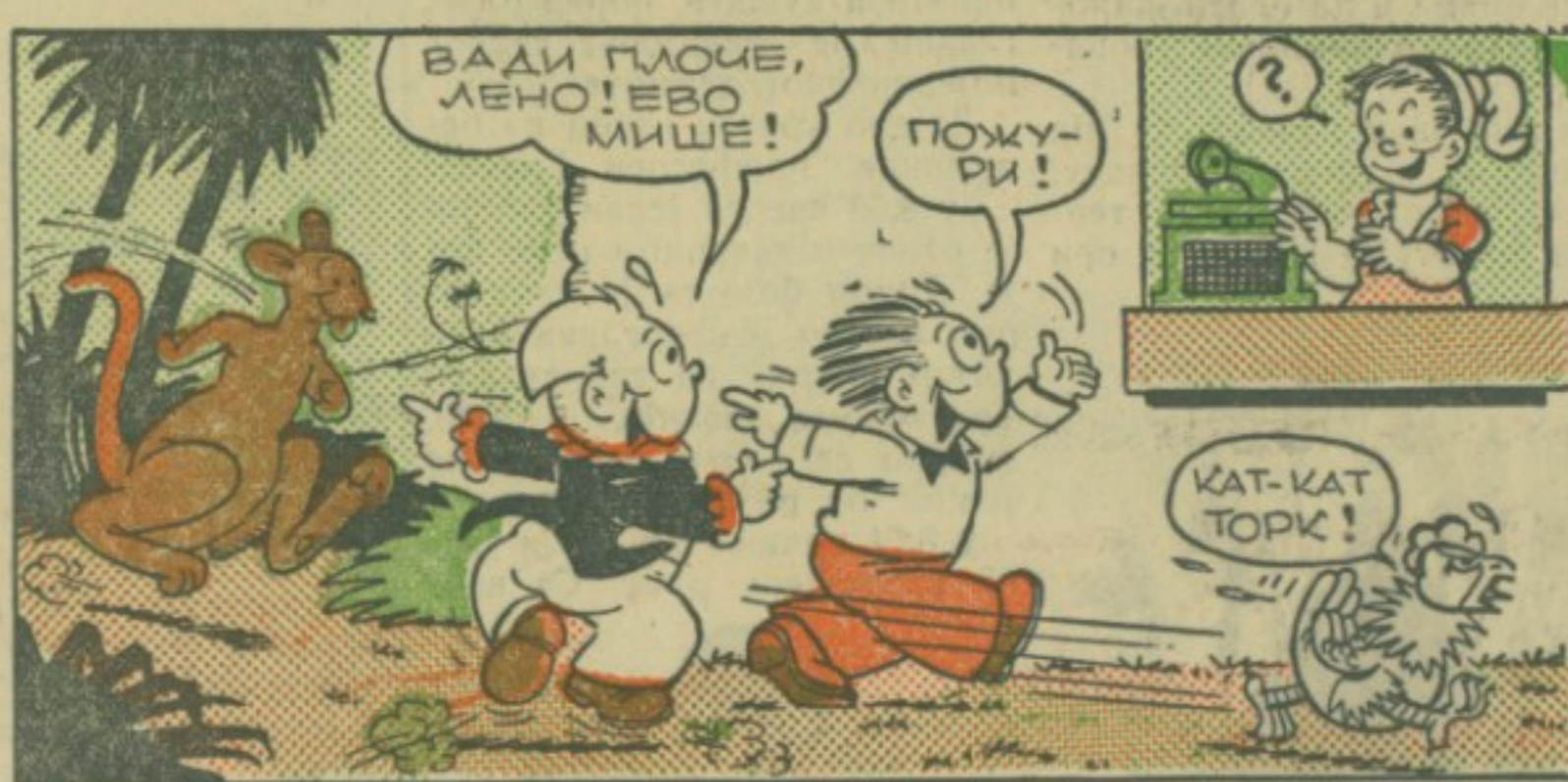
— Чини ми се да си ти онај дечак који се свих ових дана мувао око брода — упита га капетан. — Како се зовеш?

— Ричард Сомс — промуца дечак сметено.

— Слушај, Ричарде — рече капетан строго. — Ти си уплао у велику неприлику. Да смо нешто ближе копна вратио бих те одмах на обалу и предао полицији. Овако ћеш остати са нама две недеље а онда ће ти се десити исто. Губи се сад и очисти се од тог мазута и угља. Да те нисам видео док не будеш чист као суза. Наравно да овде нећеш проводити време само у пријатној вожњи него ћеш морати и да занеш.

Из каснијих случајних разговора сви су на броду сазнали да је тринаестогодишњи слепи путник још рано остао без родитеља и да је после живео код свог деде који му је у дугим зимским вечерима причао читаве бајке о лепотама рибарског живота на широком мору. Дечак је већ тада заволео рибарски позив, а када је старац умро, пожелео је да постане члан посаде неког од многобројних бродова који су ловили на отвореном океану. Разуме се да су његову понуду сви капетани одбили јер су им требали јаким људи а не деца. После више неуспелих покушаја да се увуче на неки брод, најзад је ево, успео.

Лов је овог пута био изузетно добар. Цела посада је као и капетан, добро расположена, мислила већ на но-

НИЈЕ УСВОЈЕНО

Четири разна позива обављао је 56-огодишњи Ричард Гилрој из Стајнингга у Енглеској: пошто би одрадио одређено време пре подне на једној живинарској фарми, он је после подне чисто прозоре, а од 10 сати увече до шест сати ујутру седео је за разбојем. У свом „слободном“ времену свршавао је домаће послове и радио у башти, јер му је жена одузета.

За његов случај сазнало се кад је изведен пред суд што је пијан — како оптужба каже — возио аутомобил. Одбрана његовог адвоката да је због толиког сталног рада био пре преморен него пијан, није усвојена и осуђен је на новчану казну.

ЛОШ УТИЦАЈ

Телевизоре са екраном од непробојног стакла изнала је на тржиште једна америчка фабрика. И то из велике потребе: америчка деца гледајући вестер и гангстерске филмове нису се уздржавала да гоњенима не притекну у помоћ; својим играчкама: револверима, пушкама, стрелама гађала су гониоце, од чега се обично стакло екрана распрскавало у парампарчад.

ШТЕТНА САМОУВЕРЕНОСТ

Лекари и научници са америчког универзитета Тулан у Њу Орлеансу су дошли до закључка да је штетна самоувереност лаика у своје добро здравствено стање. После дванаестогодишњих прикупљања статистичких података и прегледа 10.709 лица, утврдили су да особе које су себе сматрале здравим и нису шиле на лекарску контролу — у 90% случајева биле су болесне. Међу њима је 41% боловало од болести црева и крвотока, 21% од желуца и органа за варење, 3% је боловало од рака и тако даље.

БАРИКАДЕ ОД ДЕЧЈИХ КОЛИЦА

У њујоршком предграђу Бруклину недавно је читавог дана био постављен саобраћај у два улицама. Двадесет мајки је од колица са бебама направило барикаде.

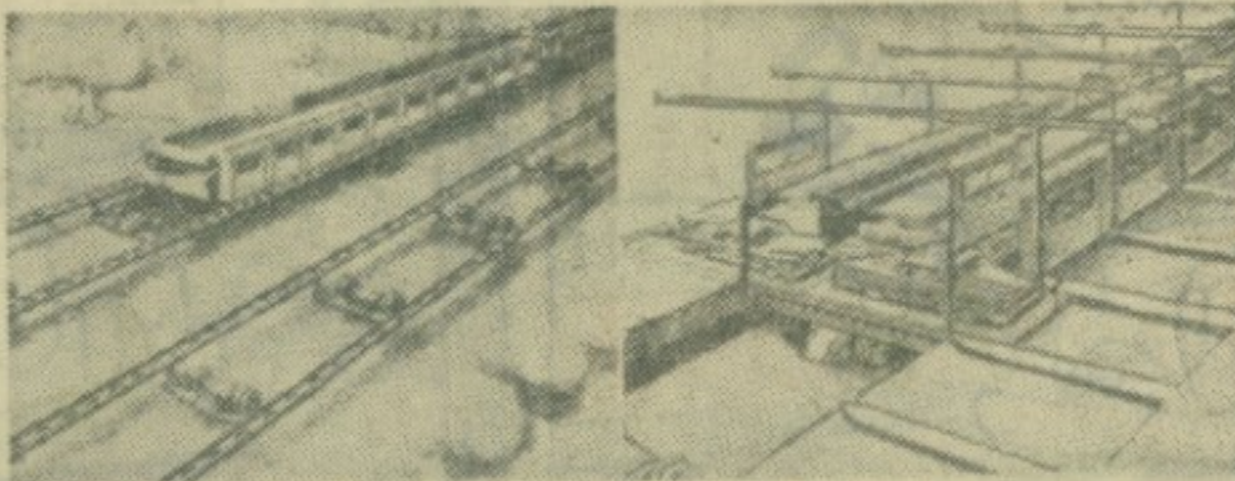
Да ли знате?

Тек кад их је полиција ухапсила и заједно са бебама одвела у полицију, саобраћај је успостављен.

Мајке су изјавиле да су направиле барикаде као протест због слабе заштите пешака. Услед недостатка семафора долазило је до честих несрећа јер је у близини ових улица школа.

ДУХОВНОЈ ЕЛИТИ

Дански милионар Алекс Бабер је велики део своје имовине завештао „светској духовној елити“. Од тих његових средстава треба да се изграде домови одмора за „носиоце Нобелове награде“ и друге геније са свих континената.

240 КИЛОМЕТАРА НА ЧАС НА »ДРУМУ БУДУЋНОСТИ«

По предвиђању неких инжењера саобраћај између градова ће се убудуће обављати на „ролер друмовима“ јер ће само САД имати око 1970. године 100 милиона аутомобила. Нови ролер друмови састојаће се од низа точкова снабдених сопственим моторима, а међусобно удаљених шест метара. Преко њих ће се кретати брзином од 240 км на час воз са равним подом. Сваки вагон ће примати десет аутомобила, а њихов утовар и истовар ће се вршити аутоматски. Превозећи се овим „возом“ возач аутомобила ће моћи мало да се одмори у густом саобраћају јер ће кретањем воза управљати електронски мозгови.

Дефиле лептирова трајао је 16 недеља

Лептирови нису само нежни инсекти који лете с цвета на цвет. Они су необично издржљиви и представљају у свету инсеката праве маратонце. Могу да прелете преко мора и планина и по више десетина и стотина километара. Експериментална станица у Ротхемстеду, крај Лондона, располаже са 70.000 картотечних картончића, који говоре искључиво о миграцији лептирова. То је истовремено и највећа документација у свету о овом проблему. Чувени енглески природњак Б. Вилијамс описао је један свој репродуктивни циклус лептирова који је трајао пуних 16 недеља.

САТ — ТРАНЗИСТОР

Ако аутомобил који покреће сунчева енергија још не може да изиђе из фазе лабораторијског испитивања, ултра-сат-транзистор већ се налази у продавницама. Довољно је да се окачи на добро осунчан стуб па да ради без прекида и без навијања. Сат-транзистор прерађује сунчеву светлост у електричну енергију, а мали акумулатор ствара резерву погонске снаге за рад у току ноћи.

ЗВУЧНИК НИЈЕ ПОТРЕБАН

Августу Милеру, 82-годишњем бирову у месту Шваленберг у Немачкој председник општине је понудио звучник да би се појачао његов глас. Стари биров је одбио предлог тврдећи да његов глас још продира и у последње куће.

СВАКЕ СУБОТЕ

Противавионска одбрана у граду Шверину донела је одлуку да сваке суботе испитује функционисање алармних сирена — али тачно у 12 часова, а то ће многим грађанима загорчавати ручак.

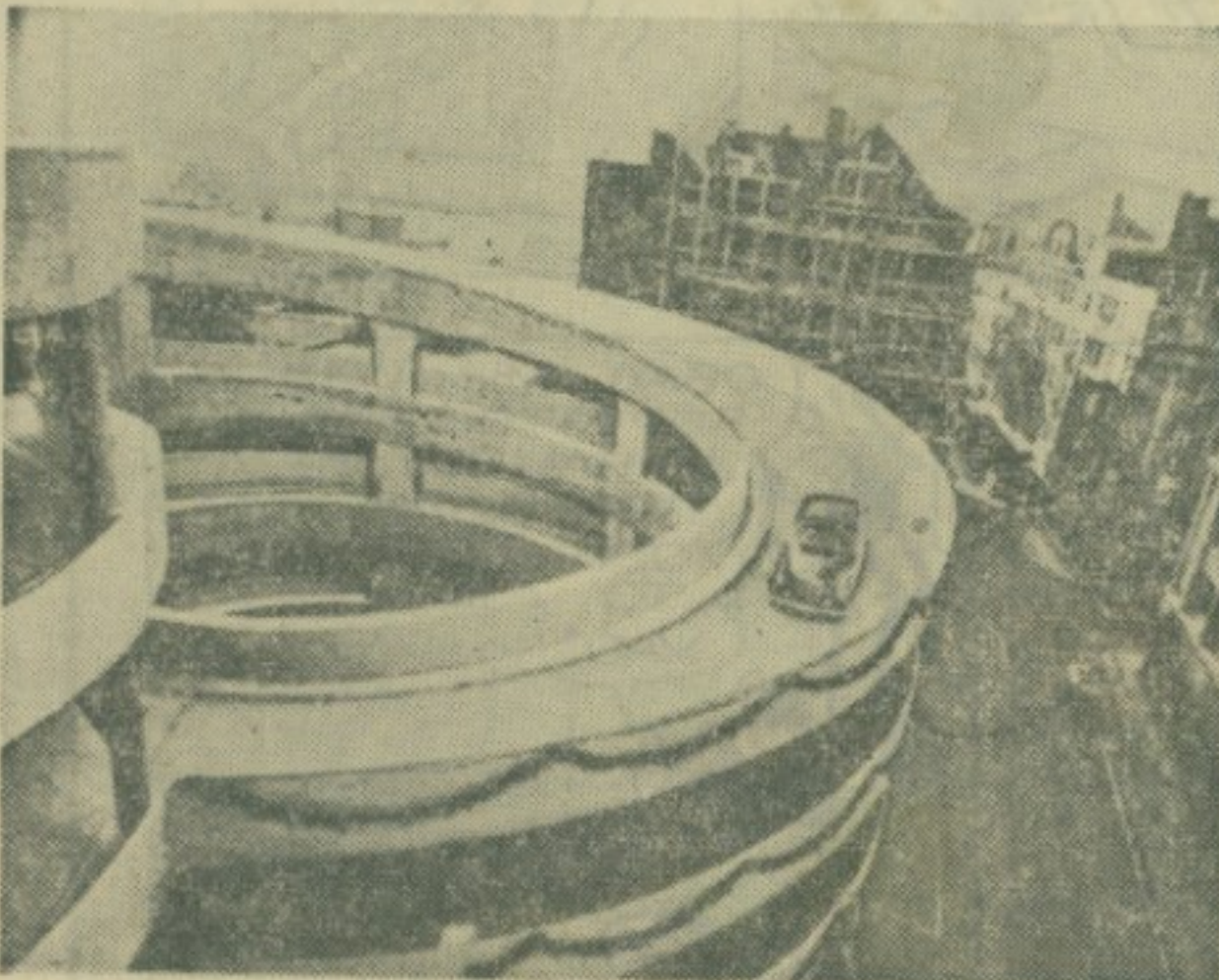
Извор прихода

Пораст броја телевизијских пријемника у Великој Британији нагони трговину да у све већој мери преко телевизије рекламира производе. То је добродошло и државним пореским органима који су завели још један порез — на рекламу преко телевизије. Само у прошлој години у државну касу је ушло од овога преко шест милијарди динара.

ИНДУСТРИЈСКА ПРОИЗВОДЊА ВОДЕ ЗА ПИЋЕ

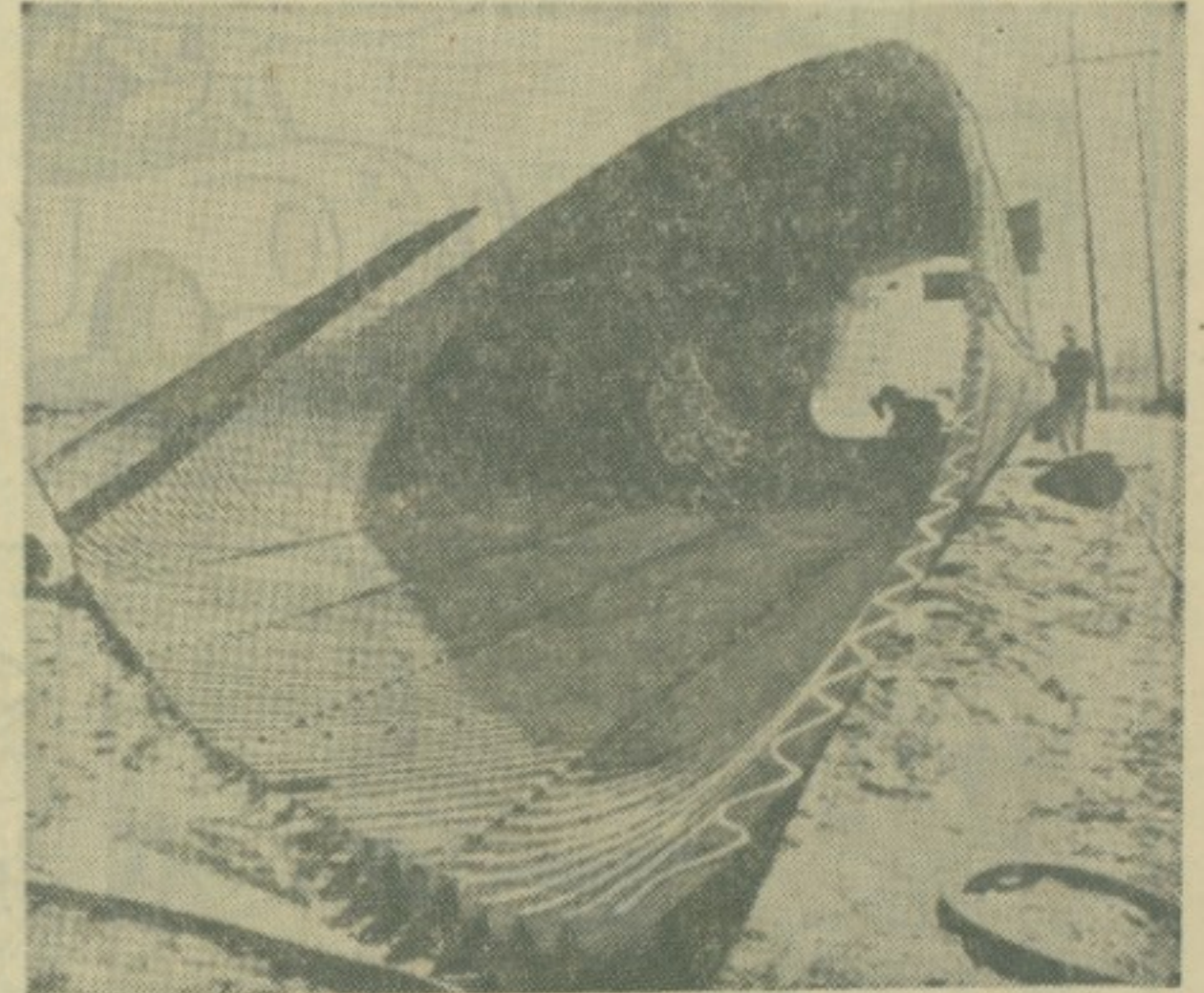
У Сједињеним Државама је ових дана пуштен у рад први уређај за прераду морске воде у пијаћу. Постројења су инсталирана у обалском граду Фрипорту у Мексичком заливу.

ПАРКИНГ НА КРОВУ

Да би се ублажио недостатак паркинга простора у Вуперталу је око једне велике робне куће саргађена бетонска спирала ко-

ја води на кров зграде где може да се паркира 360 аутомобила. Такса за паркирање улази у цену купљене робе.

ЧЕЛИЧНИ ПОДВОЖЊАК

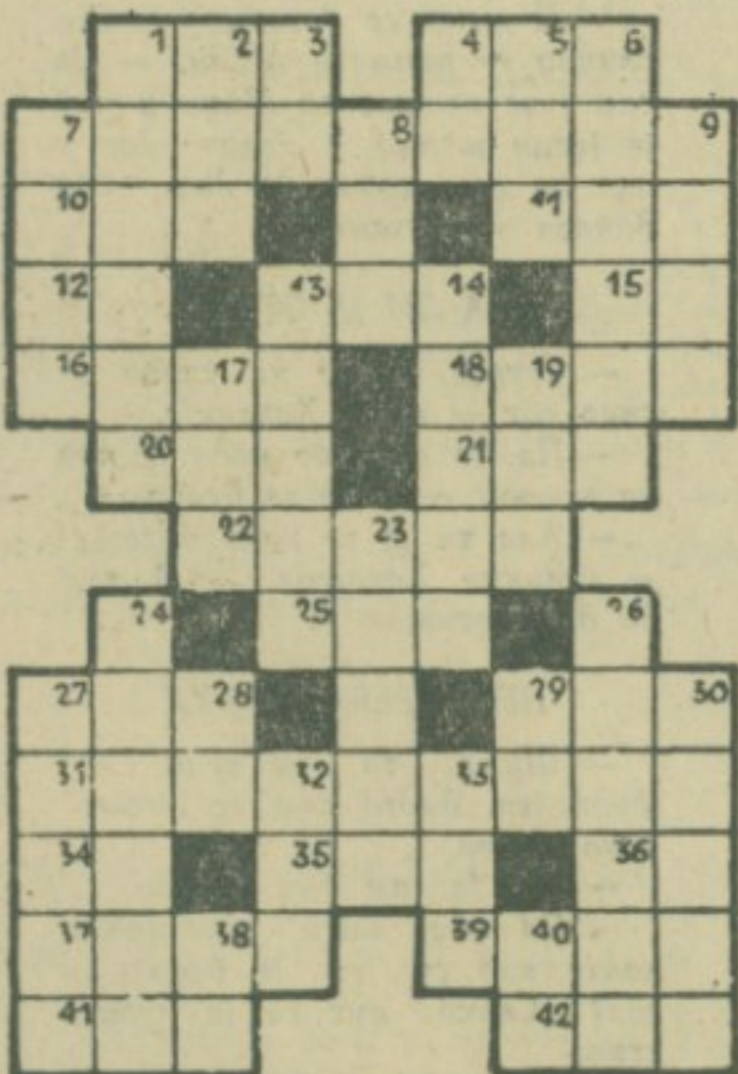
Кинеске челичне цеви постављене једна поред друге чине аутомобилски подвожњак на новом путу у Илиноису у САД. Свака цев је ду-

гачка 100 м, широка 6, а височина 5,10 м. Исабраник челични делови скртали су изградњу од три месеца на четири недеље.

Водоравно: 1) индустријска биљка; 4) странно женско име; 7) врста риба; 10) римска богиња срибе; 11) речна риба; 12) хемијски знак за рубидијум; 13) заразна болест животиња; 15) све за; 16) пркос; 18) град у Француској; 20) острвље код Нове Гвинеје; 21) река у Аустрији; 22) риба из реда кошљороба; 25) женско име; 27) пољопривредна алатка; 29) рубље; 31) риба из реда шифоуста; 34) јединица електричног отпора; 35) грчко слово; 36) хемијски знак за иридијум; 37) риба из реда шифоуста; 39) карболатна стена; 41) мушко име; 32) град у Француској.

Усправно: 1) риба из реда штитионоша; 2) коњски покривач; 3) два сугласника; 4) мера за површину; 5) острво на Јадрану; 6) тропско дрво; 7) јединица за активност радиоактивних супстанца; 8) похвална песма; 9) муслиманско мушко име; 13) речна риба — грабљивица; 14) наш филмски и позоришни глумач (Бранко); 17) уметност (латински); 18) друга; 23) норвешка књижевница (Ситрид); 24) наш књижевник („Вуканин“); 26) риба из реда штитионоша; 27) запеса; 28) скраћеница на писмима; 29) иницијали презимена и имена нашег књижевника („Мртве јавке“); 30) речна риба из реда кошљороба; 32) дивља ружа; 33) стара српска престоница; 38) лична заменица; 40) река у Сибиру.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Беч; 4) ало; 7) Бухенаалд; 10) оро; 11) Вир; 12) рн; 13) Крк; 15) ве; 16) Нума; 18) Ахен; 20) соб; 21) дар; 22) сутон; 25) лек; 27) срп; 29) алт; 31) Винчестер; 34) ал; 35) акт; 36) во; 37) кеок; 39) Орел; 41) Опа; 42) Уна.

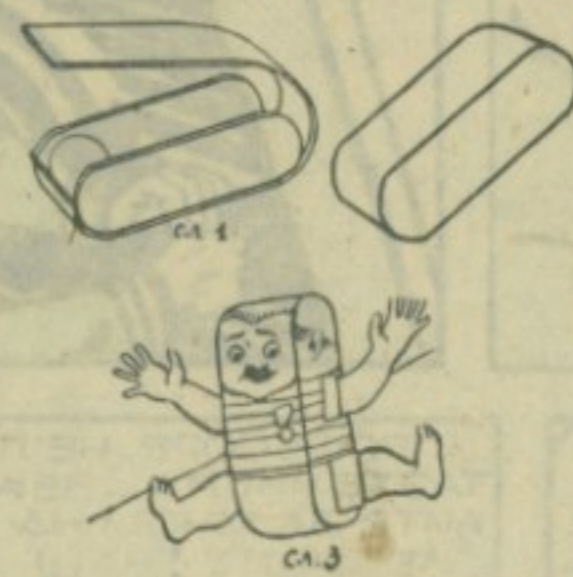
Усправно: 1) бурнус; 2) ехо; 3) че; 4) ав; 5) Лаб; 6) Оливер; 7) Бори; 8) нар; 9) дреп; 13) Кабул; 14) „Калок“; 17) Мос; 19) Хан; 23) Терек; 24) Прилеп; 26) Плевен; 27) свако; 28) пн; 29) ат; 30) трола; 32) час; 33) сто; 38) ка; 40) ру.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

Са кликером...

Направите спортисту који се преврће преко главе. Исеците од картона две стране, мало шире него пречник кликера од стакла или челика (сл. 1), изрежите и траку од хартије произвољне ширине и залепите ивице страна са њеним ивицама. Унутра ставите кликер (сл. 2). Нацртајте спортисту: залепите му руке и ноге и ставите га на кошу равну да се преврће преко главе.

ПЕРИНИ СТАНАРИ

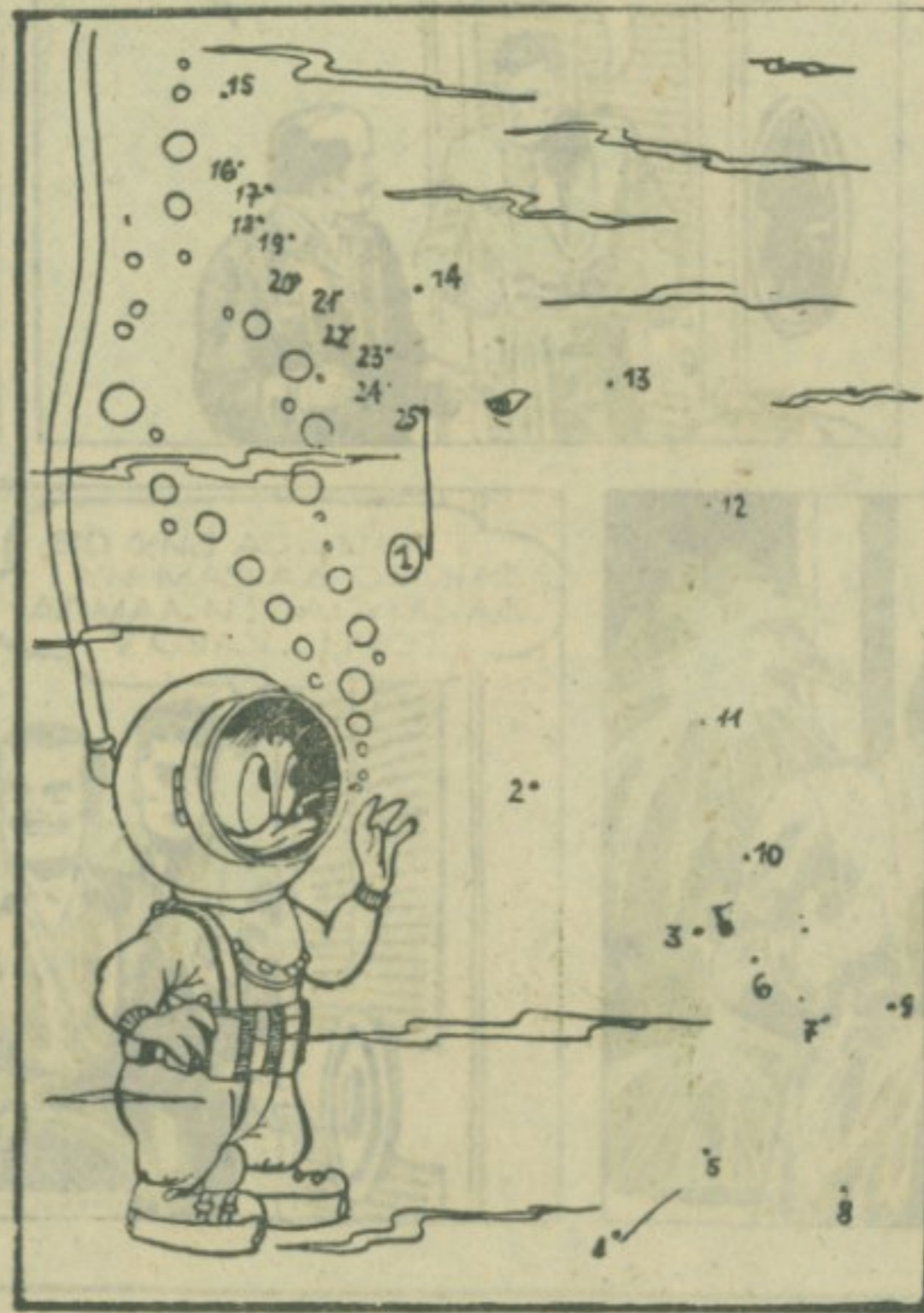
Пера има четири кућице и свака од њих има своје станаре. Зову се Данић, Дамјановић, Дурковић и Димић. Један је часовничар, други такси-шофер, трећи репортер, а четврти бициклиста. Пера не зна ко у којој кући станује. Он не зна ни ко се којим послом бави. Да ли бисте могли пронаћи име и занимање станара сваке од ових кућа, ако знате следеће:

- да би се дошло од куће Данића до куће фоторепортера — потребно је прећи реку;
  - станар куће В не воли да пише и нема дозволу за возњу;
  - станар куће А има једну ногу дрвену;
  - Дамјановић из своје куће не може да види кућу бициклисте;
  - Димић из своје куће не може да види кућу репортера;
  - репортер употребљава плин.
- Решење:
у кући А станује Дурковић, часовничар
у кући Б: Димић, бициклиста
у кући Ц: Данић, такси-шофер
у кући Д: Дамјановић, репортер

РОДА

Да бисте направили роду исеците од картона према некој слици: главу, врат, ноге и крила. Све делове залепите на празну љуску од јајета. Љуска ће остати потпуно читава ако претходно направите на оба краја по једну рупицу и садржај исецате.

ОПАСНОСТ ПОД МОРЕМ

Паја испитује морску дубину и не сумња да му прети опасност. Притеците му у помоћ и повежите правом линијом све тачке назначене бројевима по реду.

Јесте ли већ чули да...

... први државни институт за унапређење науке у Европи био је основан у 9. веку у Константинопољу.

... за последњих шест година на острву Порторику свега 17 дана није сјало сунце.

... међу свим језицима који се данас употребљавају најстарији је кинески.

... за „конзервирање“ само једне мумије старим Египћанима било је потребно око 3.000 метара завоја.

... најмотив се назива увек исти музички мотив који се у разним варијацијама провлачи кроз цело дело. Увео га је у своје опере Рихард Вагнер.

... највише људи умире између три и шест часова ујутру, то јест у време кад је животна снага тела сведена на минимум.

... досад је компоновано око 42.000 опера.

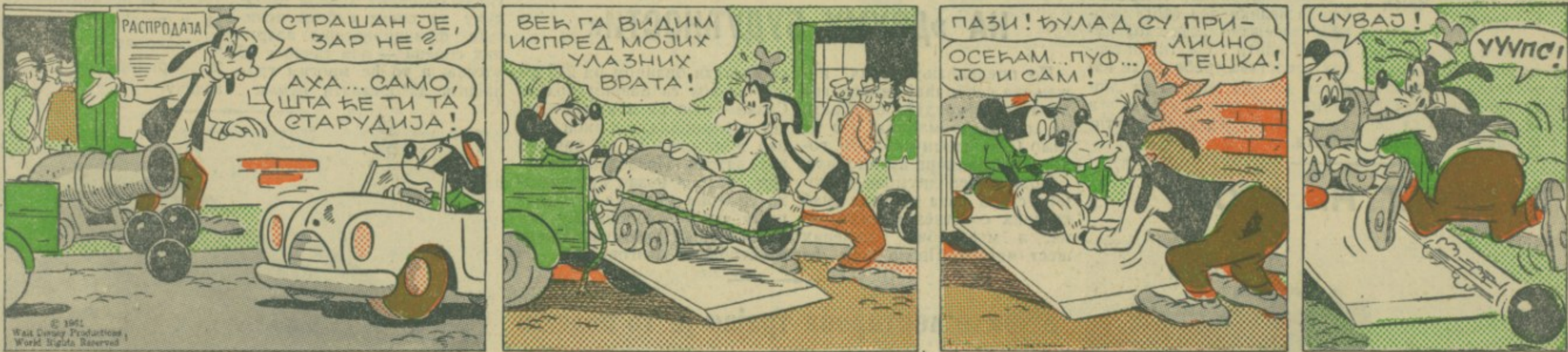
... у Индији расте једно дрво, такозвано „електрично“.

... како тврде научници, мрави могу да живе и до 15 година.

... Вагнер је либрета за своје опере писао сам и то увек у стиховима, а мотиве је узимао из немачке митологије. После је тек према либретима компоновао своје опере.

... у птичјем свету има више мужјака него женки.

НИЈЕ ТВРДИО

Учитељ: — Дакле, Влаја, како ћеш доказати да је Земља округла?
— Немам шта да докажем, јер ја то нисам никад ни тврдио — одговори Влаја одсечно.

ШИЉА
КАО БОЛЕСНИК

Дошао лекар Шиља и види да није ни окусио лек.
— Зашто нисте узимали лек како сам вам преписао?
— Шта сам могао да радим када на бочици пише: „Држати увек добро затворено“.

ДВА СЛИЧНА МАЛЕРА

— Јуче сам изишао у варош и ветар ми је однео мешир — прича Хорације. — Шешир је ударио једну жену у око и ја сам морао да дам 500 динара лекару.
— И мени се догодило нешто слично — примети Мики. — Ја сам јуче изишао са Мини и њој је један мешир у излогу пао у очи на сам морао да дам 4.000 динара модисткињи.

ДА ЛИ ЈЕ СТАО

— Јутрос ми је на улици испао сат — каже Хорације.
— Па, је ли стао када је пао на земљу? — пита га Белка.
— Ала ти је то неко питање! — узвикну Хорације. — А куд би даље отишао.

НЕПОТРЕБАН ТРУД

— Шиља, ти си врло слаб фудбалер. Видео сам те онде како играш.
— Да, ја сам био голман.
— Па и то ниси заустављао лопту кад су ти је бацали у гол? Сваки пут си је пропустио.
— Зашто бих се ја замарао да је зауставим, кад за то постоји мрежа на голу.